

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΠΡΑΞΗ: "ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ"

Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας
και Θρησκευμάτων
Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

*«Προσαρμογή υλικού για τη διδασκαλία,
εκμάθηση, πιστοποίηση της ελληνικής σε
άτομα με αναπηρίες»*

Προσαρμογή σειράς *Αστερίας 4* στη μέθοδο Braille για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης για άτομα με αναπηρίες όρασης

Σύνταξη:

Δήμητρα Ζούμα

Επιμέλεια:

Χριστίνα Μητσοπούλου

Υπεύθυνες Παραδοτέου:

Άννα Κοκκινίδου

Μαρία Δημητρακοπούλου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα	2
1. Εισαγωγή	3
2. Θεωρητικό πλαίσιο	4
2.1. Θεωρητικές/παιδαγωγικές προσεγγίσεις	4
2.2. Ο ρόλος του δασκάλου	5
2.3. Ο ρόλος των μαθητών	6
2.4. Διδακτική σκοπιμότητα	6
2.5. Έμφαση στις δεξιότητες του μαθητή	7
3. Διδακτικά σενάρια	10
Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία	43
4. Μεταγραφή για εκτύπωση σε Braille (Αστερίας 4/Βιβλίο μαθητή)	44
5. Προσαρμογή Αστερίας 4 (Βιβλίο μαθητή)	53

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν σύγγραμμα αφορά την εκπόνηση διδακτικών σεναρίων πάνω σε επιλεγμένη ενότητα του διδακτικού εγχειριδίου *Αστερίας 4* για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε μαθητές σχολικής ηλικίας 14-15 χρονών με ολική απώλεια όρασης. Η επιλεγμένη ενότητα μεταγράφηκε σύμφωνα με τις οδηγίες μεταγραφής για άτομα με μερική ή ολική απώλεια όρασης η οποία και αποτελεί τη βάση του διδακτικού υλικού. Στόχος είναι να δοθεί ένα παράδειγμα μεταγραφής διδακτικού υλικού για το κοινό και τους διδάσκοντες καθώς και εναλλακτικές προτάσεις διδασκαλίας (διδακτικά σενάρια) ώστε να αποτελέσουν οδηγό-βοήθημα ως αφετηρία για το διδάσκοντα στο ειδικό αυτό κοινό.

Η επιλεγμένη ενότητα, που αποτελεί τη βάση του διδακτικού υλικού, μεταγράφηκε σύμφωνα με τις οδηγίες μεταγραφής για άτομα με μερική ή ολική απώλεια όρασης. Τα δύο διδακτικά σενάρια καθώς και το διδακτικό υλικό ακολουθούν τις επιταγές της επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία της γλώσσας, που εμφανίζει τη γλωσσική ικανότητα όχι ως θετική γνώση αλλά ως επικοινωνιακή δεξιότητα και είναι προσαρμοσμένα στις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών με αναπηρία στην όραση. Μέσα από αυτό το πρίσμα και με τη βοήθεια πολυτροπικού εκπαιδευτικού υλικού η γλωσσική ικανότητα των μαθητών αναπτύσσεται γλωσσικά, κοινωνιογλωσσικά και πραγματολογικά ενώ η γλώσσα αναλύεται στα διάφορα συστατικά της: θέματα επικοινωνίας- γλωσσικές λειτουργίες – έννοιες γενικές και ειδικές καθώς και γλωσσικά στοιχεία. Η σύνταξη των σεναρίων διδασκαλίας έγινε λαμβάνοντας υπόψη τις επικοινωνιακές ανάγκες των εφήβων ηλικίας 14 - 15 ετών αλλά και τις ιδιαιτερότητες του ειδικού κοινού με στόχο τη μεγιστοποίηση του οφέλους των μαθητών μέσα από τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

2.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Θεωρητικές/παιδαγωγικές προσεγγίσεις

Η διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας σε άτομα με προβλήματα όρασης είναι ένας τομέας ο οποίος δεν έχει λάβει την πρέπουσα προσοχή μέχρι σήμερα και αποτελεί πρόκληση για όλους τους δασκάλους των μαθητών με απώλεια όρασης, διεγείροντας τη δημιουργικότητά τους, καθώς δεν υπάρχει επαρκές θεωρητικό υπόβαθρο σχετικά με αυτό το θέμα. Επιλέγοντας ένα συγκεκριμένο τρόπο προσέγγισης, ο δάσκαλος ατόμων με απώλεια όρασης θα πρέπει να λάβει υπόψη του τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους περιορισμούς της συγκεκριμένης ομάδας και την εξάρτηση των κινήτρων τους από την απόκτηση της επικοινωνιακής ικανότητας. Όταν τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα, δεν πρέπει να έρχονται αντιμέτωπα με την αποτυχία. Οι παραπάνω προϋποθέσεις μπορούν να εκπληρωθούν καλύτερα με την εφαρμογή της επικοινωνιακής προσέγγισης όσον αφορά τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών. Κάποια ευδιάκριτα χαρακτηριστικά της επικοινωνιακής προσέγγισης φανερώνουν την καταλληλότητα για τους μαθητές με απώλεια όρασης:

- Οποιοσδήποτε μηχανισμός, ο οποίος βοηθάει τους μαθητές, είναι αποδεκτός, αρκεί να διαφοροποιείται σύμφωνα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντά τους κ.λπ. Η αρχή αυτή προσφέρει στο δάσκαλο την ελευθερία να χρησιμοποιήσει ένα ευρύτερο φάσμα μεθόδων και τεχνικών.
- Προσπάθειες επικοινωνίας μπορούν από την αρχή να ενισχυθούν.
- Η κριτική χρήση της μητρικής γλώσσας είναι αποδεκτή όπου είναι εφικτή.
- Η ανάγνωση και η γραφή μπορούν να ξεκινήσουν από την πρώτη μέρα εάν αυτό είναι επιθυμητό. Αυτή είναι μια πολύ σημαντική αρχή, καθώς η ικανότητα ανάγνωσης και γραφής Braille αποκτάται μέσω μιας διαφορετικής διδακτικής διαδικασίας.
- Η γλωσσολογική ποικιλία αποτελεί την κεντρική έννοια του διδακτικού υλικού και της μεθοδολογίας, διότι δίνοντας έμφαση σε διαφορετικές μορφές της γλώσσας δίνει τη δυνατότητα στο δάσκαλο να προετοιμάσει καλύτερα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

τους

μαθητές

, ώστε να έχουν κατάλληλες αντιδράσεις γλωσσολογικές σε διαφορετικές καταστάσεις.

2.2. Ο ρόλος του δασκάλου

Οι δάσκαλοι ξένων γλωσσών μαθητών με απώλεια όρασης ίσως θεωρήσουν την επικοινωνιακή μέθοδο αρκετά ευέλικτη και ευπροσάρμοστη στις ανάγκες των μαθητών τους, καθώς και στα επίπεδα του σχεδιασμού και της μεθόδευσης υπάρχει μεγαλύτερο περιθώριο προσωπικής ερμηνείας και διαφοροποίησης απ' ότι επιτρέπεται στις περισσότερες μεθόδους. Ο δάσκαλος για άτομα με απώλεια όρασης πρέπει να έχει μεγάλη φαντασία έτσι ώστε να μπορεί να δημιουργεί το κατάλληλο καθοδηγητικό υλικό και να προσαρμόζει το πρόγραμμα εκμάθησης της γλώσσας που έχει επιλέξει στις ανάγκες των μαθητών του. Ο ρόλος του δασκάλου, ωστόσο, επεκτείνεται για να περιλάβει την αξιολόγηση των αναγκών και τη μεγαλύτερη ενίσχυση των κατάλληλων μαθησιακών στρατηγικών.

Σε μία τάξη μαθητών με απώλεια όρασης ο δάσκαλος πρέπει να δουλέψει με μεγάλη προσοχή στο επίπεδο της διδακτικής διαδικασίας. Όσο καλά κι αν έχει προγραμματίσει το σχεδιασμό του μαθήματος, ή όσο κατάλληλο κι αν είναι το υλικό που έχει αποφασίσει να χρησιμοποιήσει, μπορεί να αποτύχει. Εάν ο δάσκαλος στερείται παιδαγωγικής ικανότητας και ευχέρειας, εάν δεν καταφέρει να νιώσει τον παλμό της τάξης του, μπορεί ακόμη και να αποθαρρύνει τους μαθητές, οι οποίοι εάν διορθώνονται διαρκώς ίσως να προτιμήσουν να μην ξαναμιλήσουν. Έτσι προτείνεται να ακολουθηθεί μία συνετή πολιτική διόρθωσης λαθών, και να ενθαρρύνεται η αξιολόγηση λαθών από τους ίδιους τους μαθητές. Η ύπαρξη μιας θετικής επικοινωνιακής ατμόσφαιρας στην τάξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον «ελεγχόμενο αυθορμητισμό» του δασκάλου. Σε μία τάξη μαθητών με απώλεια όρασης η ανία και το άγχος μπορεί εύκολα να επισημανθεί παρατηρώντας τις ιδιομορφίες στην έκφρασή τους (νευρικό κούνημα μπρος - πίσω ή έντονο πετάρισμα του ματιού τους).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

2.3. Ο ρόλος των μαθητών

Πολλοί μαθητές με απώλεια όρασης αισθάνονται συναισθηματική ανασφάλεια όταν βρίσκονται σε ένα μάθημα ξένης γλώσσας. Όταν ένας μαθητής με φυσιολογική όραση αρχίσει να μιλάει, μπορεί να δει την αντίδραση του δασκάλου του ή των υπολοίπων μαθητών (έκφραση προσώπου, χειρονομίες επιδοκιμασίας, ή αποδοκιμασίας κλπ). Οι μαθητές με απώλεια όρασης στηρίζονται αποκλειστικά σε αυτό που ακούν. Έτσι λοιπόν ένας ευαισθητοποιημένος δάσκαλος πρέπει να δίνει στους μαθητές μικρές ακουστικές ενδείξεις όταν μιλάνε. Οι μαθητές πρέπει να ενθαρρύνονται έτσι ώστε να ξεπεράσουν οποιαδήποτε συναισθήματα κατωτερότητας και να νιώσουν ίσοι με τους συμμαθητές τους όσον αφορά την επικοινωνία. Αυτό φυσικά εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προσωπικότητα του δασκάλου. Παράλληλα με την εκμάθηση της γλώσσας ο μαθητής πρέπει να έχει την ευκαιρία να μάθει και για το πολιτιστικό υπόβαθρο της γλώσσας. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως υποκινητικός παράγοντας για τους μαθητές με προβλήματα όρασης, οι οποίοι συνήθως είναι πολύ πρόθυμοι να μάθουν ενδιαφέροντα πράγματα σχετικά με μία ξένη χώρα και έναν ξένο πολιτισμό.

2.4. Διδακτική σκοπιμότητα – Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του κοινού-στόχος

Εγείροντας την αντιληπτική ικανότητα

Η προετοιμασία πριν την διδακτική διαδικασία είναι απαραίτητη για όλους τους δασκάλους, ειδικά για τους διδάσκοντες σε άτομα με προβλήματα όρασης, για να διασφαλιστεί τόσο η ποιότητα της παροχής διδασκαλίας, όσο και η κάλυψη των αναγκών του μαθητή. Πριν από την έναρξη οποιασδήποτε εκπαιδευτικής διαδικασίας η πραγματοποίηση μιας πλήρους αξιολόγησης των ατομικών αναγκών του μαθητή είναι αναγκαία.

- Η κλινική διάγνωση της οφθαλμολογικής κατάστασης του μαθητή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Η

επιλογή

των προτιμώμενων επικοινωνιακών και διδακτικών μέσων (γραφή Braille, ηλεκτρονικοί υπολογιστές και αναγνώστες οθόνης, ηχητικό υλικό, ραδιόφωνο, έντυπα και περιοδικά Braille, χαρτί με έντονες γραμμές ή ραβδώσεις περιγράμματα και πίνακες, απτικά διαγράμματα ή εικόνες, μηχανές Braille για τα άτομα με ολική απώλεια όρασης ή μεγεθυντικοί φακοί, μεγεθύνσεις, έγχρωμο χαρτί για την επίτευξη αντίθεσης για άτομα με μειωμένη όραση κλπ).

- Γνώση των ικανοτήτων του μαθητή όσον αφορά τη χρήση της μητρικής του γλώσσας.
- Περιβάλλον. Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της μαθησιακής εμπειρίας σε έναν μαθητή με αναπηρία στην όραση. Είναι σημαντικό να είναι σωστά προετοιμασμένη και σχεδιασμένη η αίθουσα. Τοποθέτηση θέσεων μαθητών σε σχήμα πετάλου, κατάρτιση των μαθητών σχετικά με την κινητικότητα και τον προσανατολισμό πριν την έναρξη των μαθημάτων, ώστε να εξοικειωθεί ο μαθητής με την τοποθεσία και τον περιβάλλοντα χώρο, μεταβλητός φωτισμός καθώς η κατάσταση όρασης του κάθε μαθητή διαφέρει, καλή ακουστική και ελαχιστοποίηση ενοχλητικών ήχων είναι μερικές συνιστώσες που πρέπει να λάβουμε υπόψη.

2.5. Έμφαση στις δεξιότητες του μαθητή

Οι τέσσερις κύριες δραστηριότητες κατανόησης γραπτού και προφορικού λόγου καθώς και οι δραστηριότητες παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου πρέπει να θεωρούνται ως αλληλοσυμπληρούμενα και να μη χρησιμοποιούνται μεμονωμένα. Οι προσεγγίσεις όσον αφορά τη μάθηση αυτών των ικανοτήτων πρέπει να καλύπτουν τις ανάγκες του κάθε μαθητή με ολική τύφλωση καθώς οι ανάγκες του διαφέρουν από αυτές του μαθητή με μειωμένη όραση. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής:

Ανάγνωση: Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι το άτομο με ολική τύφλωση διαβάζει στη σημερινή εποχή με δύο τρόπους: είτε μέσω της γραφής Braille (ΚΓΛ) είτε μέσω

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

υπολογιστή σε

πιο

προχωρημένες εκπαιδευτικές βαθμίδες μέσω του αναγνώστη οθόνης. Στην περίπτωση αυτή, όμως, η Κατανόηση Γραπτού Λόγου γίνεται αυτόματα Κατανόηση Προφορικού Λόγου, γιατί ενώ επιτελεί τη λειτουργία της ανάγνωσης, πραγματοποιείται με ακουστικό τρόπο.

Γραφή: Ο γραπτός λόγος ίσως αποτελεί τη δυσκολότερη δεξιότητα που μπορεί να αναπτύξει ένας μαθητής με αναπηρία στην όραση. Είναι σημαντικό να δοθεί ισόποση βαρύτητα στη διδασκαλία της γραφής Braille και τη διδασκαλία χρήσης υπολογιστή και ηλεκτρονική επεξεργασία κειμένου αφού στη σύγχρονη εποχή είναι το μοναδικό εργαλείο άμεσης πρόσβασης και επικοινωνίας ενός ατόμου με αναπηρία στην όραση με το χώρο των βλεπόντων. Η ορθογραφία και η γραφή πρέπει να διδάσκονται παράλληλα, δίνοντας από την αρχή ιδιαίτερο βάρος στην ορθογραφία καθώς είναι σημαντικός ο αριθμός ατόμων με απώλεια όρασης που είναι ανορθόγραφοι.

Προφορικός λόγος: Αυτή είναι η λειτουργία της γλώσσας η οποία προκαλεί τις μεγαλύτερες δυσκολίες σε πολλούς μαθητές με απώλεια όρασης γιατί υπάρχουν πολλοί παράμετροι που διέπουν την παραγωγή προφορικού λόγου όπως η σειρά ομιλίας, οι πληροφορίες και η ορολογία, η γλώσσα του σώματος κλπ. Οι μαθητές που είναι ολικά τυφλοί πρέπει να διδαχτούν και να αναπτύξουν τη μη φραστική επικοινωνία και τη γλώσσα του σώματος η οποία πολλές φορές αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ομιλίας και επηρεάζει το νόημα και την κατανόηση. Εκτός αυτού, οι χειρονομίες σε μία γλώσσα ή έναν πολιτισμό μπορεί να διαφέρουν από τις χειρονομίες κάποιου άλλου πολιτισμού και έτσι να υπάρχουν ατοπήματα κατά την παραγωγή προφορικού λόγου. Οι μαθητές με απώλεια όρασης συχνά δεν αναγνωρίζουν τις ενδείξεις που φανερώνουν ότι κάποιος άλλος παίρνει το λόγο και δυσκολεύονται να εκφράσουν την γνώμη τους σε ένα σύνολο: Μια αποδεκτή συμπεριφορά πρέπει να συμφωνηθεί πριν από έναν διάλογο στην τάξη εφαρμόζοντας ένα σύνολο κανόνων: όλοι οι συμμετέχοντες πρέπει να συστηθούν έτσι ώστε να γνωρίζουν όλοι ποιος βρίσκεται στην αίθουσα και ποιος μιλάει κάθε φορά. Πρέπει να οριστεί ένας συντονιστής ο οποίος θα διασφαλίζει την τήρηση των κανόνων. Όταν ένας μαθητής επιθυμεί να εκφράσει την άποψή του πρέπει να σηκώνει το χέρι του.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Οι συντονιστές

όταν δίνουν το λόγο πρέπει να απευθύνονται στους μαθητές και όχι να τους γνέφουν ή να τους δείχνουν. Για να γίνεται κατανοητό ποιος παίρνει το λόγο θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τα ονόματα. Εάν οποιαδήποτε στιγμή, ακόμη και ο δάσκαλος θελήσει να βγει ή να μπει στην αίθουσα πρέπει να ενημερώσει την ομάδα. Είναι επίσης θεμιτό και μάλλον αναγκαίο να διδάχτεί στους μαθητές ότι για να δείχνουμε ενδιαφέρον σ' αυτά που λέει ο ομιλητής θα πρέπει να στρέφει το κεφάλι ή το σώμα του προς αυτόν. Το άτομο με απώλεια όρασης πρέπει να μάθει να στρέφεται προς το μέρος που ακούει τη φωνή για να δείξει ότι ακούει καθαρά αυτά που λέγονται.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

Περιεχόμενο και γενικά θεωρητικά χαρακτηριστικά

Οι προτάσεις των διδακτικών σεναρίων που ακολουθούν προσπαθούν να καλύψουν όλο το φάσμα των επικοινωνιακών γλωσσικών ικανοτήτων των μαθητών με απώλεια όρασης και αναφέρονται στην εξάσκηση της κατανόησης και παραγωγής προφορικού/γραφτού λόγου. Κρίνεται απαραίτητο να αναπτυχθούν μέσω της διδακτικής διαδικασίας όλες οι επικοινωνιακές δεξιότητες με ορισμένες, βέβαια, προσαρμογές λόγω της αναπηρίας.

Οι μαθητές μας καλούνται να αναπτύξουν τη γλωσσική τους ικανότητα γλωσσικά, κοινωνιογλωσσικά και πραγματολογικά, οργανώνοντας και αναπτύσσοντας τις επιμέρους και τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους με σκοπό την επιτέλεση ενός καθήκοντος. Επιτυγχάνεται η ανάπτυξη της επικοινωνιακής τους γλωσσικής ικανότητας μέσα από ένα πλέγμα στρατηγικών, δραστηριοτήτων και πράξεων που επιτελούνται λόγω του ότι χρησιμοποιούν στρατηγικά τις δικές τους εξατομικευμένες ικανότητες και μεθόδους για να πετύχουν ένα αποτέλεσμα. Οι γλωσσικές ανάγκες έκφρασης των παιδιών αυτής της ηλικίας με τη συγκεκριμένη αναπηρία δε διαφέρουν σε τίποτα φυσικά από τις γλωσσικές ανάγκες των υπολοίπων παιδιών και περιστρέφονται κυρίως γύρω από το 'εγώ' τους και τις σχέσεις του με το μικρόκοσμο που τα περιβάλλει και μέσα στον οποίο ζούνε.

Εμπλέκονται, λοιπόν, διάφορα είδη δραστηριοτήτων όπως η ανάγνωση ενός κειμένου δυνατά, το άκουσμα και το τραγούδι μιας μελωδίας, η επικοινωνία και η συνεργασία με συμμαθητές τους σε εμπλοκή ομαδικών εργασιών, η γραφή ασκήσεων, η περιγραφή ή η αφήγηση ενός συμβάντος, η συμμετοχή σε παιχνίδι κλπ.

Οι μαθητές μας, συνεπώς, καλούνται να επιτελέσουν μια σειρά επικοινωνιακών γλωσσικών διαδικασιών, δηλαδή να δράσουν ως ομιλητές, συγγραφείς, ακροατές, αναγνώστες, και να εκτελέσουν μια σειρά ειδικευμένων ενεργειών.

- Για να παραγάγουν προφορικό λόγο καλούνται να σχεδιάσουν και να οργανώσουν ένα μήνυμα (γνωσιακές δεξιότητες), να διατυπώσουν ένα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

γλωσσι

κό

εκφώνημα (γλωσσικές δεξιότητες), να αρθρώσουν το εκφώνημα (φωνητικές δεξιότητες).

- Για να παραγάγουν γραπτό λόγο καλούνται να οργανώσουν και να διατυπώσουν το μήνυμα (γνωσιακές και γλωσσικές δεξιότητες), να γράψουν/δακτυλογραφήσουν στη μηχανή Braille ή/και τον υπολογιστή.
- Για να κατανοήσουν τον προφορικό λόγο καλούνται να ακροαστούν το εκφώνημα (ακροατικές φωνητικές δεξιότητες), να εντοπίσουν το γλωσσικό μήνυμα (γλωσσικές δεξιότητες) να καταλάβουν το μήνυμα (σημασιολογικές δεξιότητες) και να ερμηνεύσουν το μήνυμα (γνωσιακές δεξιότητες).
- Για να κατανοήσουν τον γραπτό λόγο καλούνται να αντιληφθούν το γραπτό κείμενο (οπτική δεξιότητα που στην συγκεκριμένη ομάδα γίνεται απτική δεξιότητα), να αναγνωρίσει τη γραφή (ορθογραφικές δεξιότητες) να εντοπίσει το μήνυμα (σημασιολογικές δεξιότητες) και τέλος να ερμηνεύσει το μήνυμα (γνωσιακές δεξιότητες).

Ο διδάσκων σε μαθητές με απώλεια όρασης όπως αναφέραμε και παραπάνω μπορεί να χρησιμοποιήσει εκτός από τη συγκεκριμένη μέθοδο *Αστερίας 2*, ανάλογα με τη διάθεση και την εφευρετικότητά του πλήθος ακουστικών, οπτικοακουστικών ερεθισμάτων, μεθόδων καθώς και ποικιλία υλικών ειδικά προσαρμοσμένων για το συγκεκριμένο κοινό – στόχο.

1ο Διδακτικό Σενάριο

Κατανόηση προφορικού λόγου: Ο μαθητής εθίζεται στη σωστή προφορά, στον τονισμό και στο ρυθμό της νέας γλώσσας, μαθαίνει να εντοπίζει και να καταλαβαίνει τα κύρια σημεία και κάποιες ουσιαστικές λεπτομέρειες έμμετρου μελοποιημένου λόγου.

Κατανόηση γραπτού λόγου: Ο μαθητής εξασκείται στην εκμάθηση νέων λέξεων και εκφράσεων, στην παραγωγή και σύνθεση λέξεων, στην εμπέδωση γραμματικών φαινομένων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Παραγωγή γραφτού

λόγου: Ο μαθητής είναι σε θέση να παράγει απλά, αλλά καλά δομημένα κείμενα που αφορούν θέματα από τη σύγχρονη ζωή και τον πολιτισμό της Ελλάδας.

Παραγωγή προφορικού λόγου: Ο μαθητής δίνει πληροφορίες και περιγράφει γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδας.

2ο Διδακτικό Σενάριο

Κατανόηση προφορικού λόγου: Ο μαθητής καταλαβαίνει τα κύρια σημεία αλλά και κάποιες ουσιαστικές λεπτομέρειες ενός σχετικά απλού προφορικού λόγου που αφορά θέματα που σχετίζονται με πληροφορίες μέσω τηλεφώνου οι οποίες αναφέρονται στην οργάνωση ταξιδιού.

Κατανόηση γραπτού λόγου: Ο μαθητής εξασκείται στο να κατανοεί το γενικό νόημα καθώς και ουσιαστικές λεπτομέρειες γραπτών κειμένων που συνδέονται με την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και ειδικότερα με ενημερωτικά φυλλάδια και έντυπα κείμενα που δίνουν πληροφορίες για τουριστικούς προορισμούς.

Παραγωγή γραπτού λόγου: Ο μαθητής είναι σε θέση να γράφει γράμματα τυπικού περιεχομένου με απλές περιγραφές χώρου, να μεταδίδει πληροφορίες, εντυπώσεις και προσωπικές απόψεις σχετικά με τα ταξίδια.

Παραγωγή προφορικού λόγου: Ο μαθητής, παίρνει μέρος σε συνομιλίες πάνω σε θέματα προσωπικού ενδιαφέροντος, ανταποκρίνεται δίνοντας και παίρνοντας πληροφορίες στις επικοινωνιακές καταστάσεις που αφορούν τις μετακινήσεις και τα ταξίδια, αιτιολογεί απόψεις και σχέδια με σύντομο τρόπο.

Στόχος των διδακτικών σεναρίων που ακολουθούν είναι η εξοικείωση των διδασκόντων της ελληνικής ως ξένης γλώσσας μέσω πρακτικά ενδιαφερουσών τεχνικών σε σχέση με την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων των ατόμων με ολική αναπηρία στην όραση. Πέραν των προτεινόμενων διδακτικών σεναρίων, κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένη γλώσσα σε μαθητές με ολική απώλεια όρασης, ο διδάσκων μπορεί να επιστρατεύσει τη δημιουργικότητα, παρατηρητικότητα, εφευρετικότητα ακόμη και τη διαισθητικότητά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΤΟΥ

προκειμένου

να υποστηρίξει αποτελεσματικά το διδακτικό του έργο. Πλήθος ακουστικών, οπτικοακουστικών μέσων και απτικών υλικών υπάρχουν για να τον συνδράμουν στην προσπάθειά του απέναντι στο συγκεκριμένο κοινό - στόχος.

1ο Διδακτικό Σενάριο:

ΤΙΤΛΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ: «ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ ΘΑ ΣΕ ΠΑΩ!»

<p>Στόχοι</p>	<p>Εξάσκηση στην Κατανόηση Προφορικού Λόγου, και στην Κατανόηση Γραπτού Λόγου Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού λόγου με στόχο:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να μπορούν οι μαθητές να διηγούνται τι συναντούν τα κύματα του Αιγαίου ταξιδεύοντας ανάμεσα στα Κυκλαδίτικα νησιά. 2. Να μπορούν οι μαθητές να περιγράφουν ορισμένα Κυκλαδικά νησιά, δίνοντας έμφαση στα χαρακτηριστικά τους. 3. Να μπορούν να διακρίνουν την ελληνική παραδοσιακή και σύγχρονη μουσική σε διαπολιτισμικό περιβάλλον. <p>Ειδικότεροι στόχοι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να εμπλουτίσουν οι μαθητές το λεξιλόγιό τους με λέξεις, οικογένειες λέξεων και εκφράσεις που σχετίζονται με τη θάλασσα, πέραν του λεξιλογίου που υπάρχει ήδη στο ποίημα. 2. Να γνωρίσουν τα ουσιαστικά που σχηματίζονται με δύο τρόπους στον πληθυντικό αριθμό. 3. Να μάθουν τα νέα ρήματα <i>προσκυνώ</i>,
----------------------	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>περιφρουρώ, σεργιανώ, γυρεύω και να μπορούν να σχηματίσουν προτάσεις με αυτά στον ενεστώτα και στον αόριστο.</p> <p>4. Να έρθουν σε επαφή την ελληνική σύγχρονη και παραδοσιακή μουσική.</p>
Επίπεδο	B1 προς B2, παιδιά σχολικής ηλικίας – έφηβοι ηλικίας 14 - 15 ετών
Διάρκεια	Εκτιμώμενη διάρκεια 3 διδακτικές ώρες (135 λεπτά)
Διδακτικό εγχειρίδιο/υλικό	Αστερίας 4, σελ. 13-14, του βιβλίου βλεπόντων μεταγραμμένο σε γραφή Braille, ηχητικό υλικό σε cd ή από το διαδίκτυο, παραδοσιακά και σύγχρονα τραγούδια με θέμα τα ελληνικά νησιά, απτικός χάρτης, πηλός, πλαστελίνη, κροκάλες, βότσαλα, εισερχόμενα κείμενα
Είδος διδακτικής πρακτικής	Μετωπική διδασκαλία, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, δραματοποίηση
<p>Προετοιμασία της αίθουσας διδασκαλίας</p> <p>Στόχος:</p> <p>Προσαρμογή της διάταξης των επίπλων και του υλικού στις δεξιότητες προσανατολισμού και κινητικότητας των μαθητών ολική απώλεια όρασης</p>	<p>A) Τα θρανία ή οι θέσεις των μαθητών τοποθετούνται σε σχήμα πετάλου. Για να διευκολύνεται η πρόσβαση σε όλους τους μαθητές ο δάσκαλος/η δασκάλα παίρνει τη θέση του /της στο κέντρο της ανοιχτής πλευράς του πετάλου. Έτσι μπορεί να μοιράσει το απτικό υλικό (βιβλία) ή ανάγλυφους χάρτες, διαγράμματα κλπ. που χρειάζεται για την προφορική επικοινωνία. Είναι προτιμότερο να διατηρείται μια σταθερή διάταξη του χώρου της τάξης εκτός αν οι μαθητές έχουν την ευελιξία να προσαρμοστούν σε μια αλλαγή επίπλων και εξοπλισμού και με την προϋπόθεση να ενημερωθούν έγκαιρα για την αλλαγή αυτή. Η</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>αιφνίδια αναδιάταξη του χώρου προκαλεί ανασφάλεια στους μαθητές με αναπηρία στην όραση, κλονίζει την εμπιστοσύνη τους και γενικά επηρεάζει αρνητικά τη διδακτική διαδικασία.</p> <p>Β) Καλό θα ήταν να προβλεφθεί χώρος για ελευθερία κινήσεων πίσω από τους μαθητές όπου αυτό είναι απαραίτητο για περισσότερη προσωπική επικοινωνία.</p> <p>Γ) Καλό είναι ο δάσκαλος να διατηρεί έναν σαφή και καθοδηγητικό τόνο στη φωνή του/της, επειδή ο ήχος και η φωνή είναι πολύ σημαντικά στοιχεία στην επικοινωνία με μαθητές με αναπηρία στην όραση.</p> <p>Δ) Ο δάσκαλος/η δασκάλα τοποθετεί στις θέσεις εργασίας φύλλα Braille, βιβλίο Braille, μηχανές Braille και διορθωτικά για γραφή Braille.</p>
<p>Στάδιο 1^ο</p> <p>Κατανόηση προφορικού λόγου και παραγωγή προφορικού λόγου</p> <p>Στόχος:</p> <p>Γνωριμία με τους μαθητές μας</p> <p>1η διδακτική ώρα</p>	<p>Είναι σημαντικό όταν συστηνόμαστε για πρώτη φορά να γνωρίζουν όλοι ποιος βρίσκεται στην αίθουσα και ποιος μιλάει κάθε φορά. Ο δάσκαλος έχει το ρόλο του συντονιστή ο οποίος, όταν δίνει το λόγο, πρέπει να απευθύνεται στους μαθητές και όχι να τους δείχνει ή να τους γνέφει.</p> <p>Για να γίνεται κατανοητό ποιος παίρνει το λόγο θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τα ονόματα π.χ. Κατερίνα θα μιλήσεις μετά το Γιώργο. Στην προκείμενη περίπτωση όπου συστηνόμαστε για πρώτη φορά και ζητούμενο είναι ο κάθε μαθητής να πει το όνομά του, μπορούμε να αρχίσουμε ως εξής: αγγίζουμε απαλά το χέρι ή τον ώμο του μαθητή που θέλουμε να ξεκινήσει και τον ρωτάμε το όνομά του. Στη συνέχεια περνάμε στο</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>επόμενο λέγοντας: και δίπλα σου ποιος κάθεται; Πώς σε λένε; Θα ήθελες να μας πεις λίγα πράγματα για τον εαυτό σου; Προσπαθούμε να τονίζουμε πού κάθεται ο καθένας. Π.χ. Αφού πουν το όνομά τους, επαναλαμβάνουμε ότι από αριστερά προς τα δεξιά πρώτος είναι ο Γιώργος. Δίπλα στο Γιάννη είναι ο Πέτρος κ.ο.κ. Στη συνέχεια περιγράφουμε το χώρο και τα υλικά που έχουμε από πριν τοποθετήσει στα θρανία όπως βιβλία, μηχανές κ.λπ. προτρέποντας και καθοδηγώντας τους μαθητές να τα αγγίξουν και να λένε το όνομά τους. Π.χ. Μπροστά σας είναι η μηχανή Braille και αριστερά από τη μηχανή είναι τα φύλλα. Γιώργο μπορείς να μας πεις τι υπάρχει δεξιά από τη μηχανή;</p>
<p>Στάδιο 2^ο Παραγωγή προφορικού λόγου κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου</p> <p>Περιήγηση στα Κυκλαδικά νησιά, περιγραφή των νησιών</p> <p>Στόχος:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εξάσκηση της ακουστικής δεινότητας 2. Εισαγωγή νέου θεματικού λεξιλογίου και εκφράσεων σχετικών με τη θάλασσα 3. Εξάσκηση λεπτής δεξιότητας 	<p>Ρωτάμε τους μαθητές αν έχουν επισκεφθεί ή αν γνωρίζουν κάποια ελληνικά νησιά και αν ναι ποια. Οι μαθητές του επιπέδου του Αστερία 4 μπορούν να διεξάγουν μια τέτοια συζήτηση. Στην περίπτωση που δεν γνωρίζουν για τα ελληνικά νησιά, ο δάσκαλος κάνει μια μικρή εισαγωγή, π.χ. «Η Ελλάδα είναι μια θαλάσσια χώρα που φημίζεται για τα πολλά μικρά και μεγάλα γραφικά της νησιά. Τα περισσότερα βρίσκονται στο Αιγαίο Πέλαγος. Έχουν πολλές φυσικές ομορφιές και γι' αυτό κάθε χρόνο τα επισκέπτονται χιλιάδες Έλληνες και ξένοι τουρίστες».</p> <p>Στη συνέχεια, αν έχουμε τη δυνατότητα να φτιάξουμε έναν, δίνουμε στους μαθητές απτικό χάρτη της Ελλάδας με τα πιο φημισμένα νησιά και τους βοηθούμε να εξοικειωθούν απτικά:</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<p>Γλωσσικές λειτουργίες : Περιγράψω πώς είναι ορισμένα από τα κυκλαδικά νησιά με έμφαση στα χαρακτηριστικά τους</p>	<p>ενημερώνουμε για τα στοιχεία που υπάρχουν ανάγλυφα στο χάρτη: π.χ. Θα πάρετε στα χέρια σας το χάρτη της Ελλάδας ο ένας μετά τον άλλο. Επάνω στο χάρτη θα βρείτε πολλά από τα νησιά της. Προσέξτε ιδιαίτερα τα νησιά των οποίων το όνομα είναι γραμμένο πάνω στο χάρτη.</p>
	<p>A) Ενημερώνουμε τους μαθητές ότι θα ακούσουν το τραγούδι «Τα κύματα του Αιγαίου» από το cd του Αστερία 4. <u>Σημείωση:</u> Η καλή ικανότητα ακοής είναι πολύ χρήσιμη στο πρόγραμμα εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας. Αφ' ετέρου οι οικείοι ήχοι, ο προφορικός λόγος, ο ρυθμός και ο επιτονισμός της γλώσσας που μελετάται προσφέρουν νέες ευκαιρίες για τη βελτίωση της ακοής του μαθητή.</p> <p>B) Ακούμε το τραγούδι. Καλούμε τα παιδιά να ανοίξουν το βιβλίο τους στη σελ 14 του βιβλίου βλεπόντων (σε όλα τα βιβλία Braille αριστερά αναγράφεται η αρίθμηση της σελίδας βλεπόντων και δεξιά η αρίθμηση της σελίδας Braille). Τα προτρέπουμε να κάνουν την άσκηση 1.1 στα φύλλα Braille.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Αν και η πληκτρολόγηση στη μηχανή είναι χρονοβόρα, κουραστική και προσδίδει άγχος στους μαθητές αυτοί πρέπει να παροτρύνονται να χρησιμοποιούν τη μηχανή ιδιαίτερα κατά την εισαγωγή νέου λεξιλογίου, διότι στην περίπτωση αυτή η μηχανή παίζει το ρόλο του πίνακα. Εδώ μπορούν να αντιγράψουν τα ονόματα των νησιών από τον απτικό χάρτη που τους έχει δοθεί. Αν δεν υπάρχει ο απτικός</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>χάρτης, ο δάσκαλος υπαγορεύει την ορθογραφία των νέων λέξεων.</p>
	<p>Γ) Ανάγνωση του τραγουδιού από το βιβλίο (σελ 13).</p> <p>Ενημερώνουμε τους μαθητές ότι θα ακούσουν ξανά το τραγούδι αυτή τη φορά με διακοπές και τους προτρέπουμε να σημειώνουν σε κάθε διακοπή τις άγνωστες λέξεις.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Ένας μαθητής με φυσιολογική όραση θα χρειαστεί μόλις μερικά δευτερόλεπτα για να βρει το σημείο στο οποίο σταμάτησε, υπογραμμίζοντας συχνά την άγνωστη λέξη. Ο χρήστης της γραφής Braille, αντίθετα, είναι αναγκασμένος να ψάχνει σε ολόκληρη τη σελίδα, αν διακόψει για να γράψει την άγνωστη λέξη, ξοδεύοντας πολύ περισσότερο χρόνο. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης δίνουμε έμφαση προφορικά στο λεξιλόγιο που μας ενδιαφέρει (θεματικό λεξιλόγιο) π.χ. θάλασσα, νησιά, βράχια, κοράλλια, λιμανάκια, πεύκα, βυθός, παραλίες, ακρογιάλια, μάρμαρα κλπ. επιμένοντας στις συνεκφορές, π.χ. δαντελένια κοράλλια, απρόσιτα βράχια κ.λπ.</p> <p>Καλούμε τους μαθητές να διαβάσουν τις ασκήσεις 2 και 3 στη σελ. 14 του βιβλίου βλεπόντων και να τις κάνουν προφορικά σύμφωνα με τον τρόπο της μεταγραφής τους για το βιβλίο Braille.</p> <p>Δ) Προκειμένου να βελτιώσουμε την κατανόηση των μαθητών με κάποιο πρόβλημα όρασης κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης μπορούμε να επιλέξουμε ανάλογα με τις συνθήκες το χωρισμό</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>της διαδικασίας σε τμήματα:</p> <p>α. Παρουσίαση του κειμένου έτσι ώστε να κατανοηθούν τα χαρακτηριστικά και το γλωσσικό περιβάλλον της πληροφορίας.</p> <p>β. Διατύπωση ερωτήσεων οι οποίες θα «απαντηθούν» κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης.</p> <p>γ. Ανάμιξη στην διαδικασία της ανάγνωσης.</p> <p>δ. Απάντηση των ερωτήσεων σε διάφορα επίπεδα, από τις απλές στις πιο σύνθετες</p> <p>ε. «Ανάγνωση προβληματισμός, απαγγελία και επανάληψη» κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης.</p> <p>Σχετικά με την εισαγωγή λεξιλογίου: Στα άτομα με προβλήματα όρασης η παρουσίαση και η εξάσκηση του λεξιλογίου είναι πολύ σημαντικές καθώς συχνά ο δάσκαλος είναι η κύρια και μοναδική πηγή μάθησης νέων λέξεων και εκφράσεων κι αυτό γιατί δεν υπάρχουν λεξικά Braille. Για τους χρήστες της γραφής είναι πολύ κουραστικό να ανατρέχουν σε λεξικό γεγονός που μπορεί να τους δημιουργήσει αρνητικά αισθήματα και να τους αποτρέψει από την προσπάθεια εκμάθησης της Γ2.</p> <p>Στην περίπτωση του Αστερία 4 το λεξιλόγιο των κειμένων δίνεται στο τέλος του βιβλίου. Ο μαθητής μπορεί να ομαδοποιεί τις λέξεις ανά κεφάλαιο και έτσι να σχηματίσει το δικό του λεξικό. Επίσης με κατάλληλη καθοδήγηση μπορεί ο μαθητής να χρησιμοποιήσει το Λεξικό του Αστερία 4.</p> <p>Ως προς την εισαγωγή νέου λεξιλογίου υπάρχουν διάφοροι τρόποι παρουσίασης νέων λέξεων: δείχνοντας το νόημά τους (π.χ.</p>
--	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>χρησιμοποιώντας αντικείμενα της καθημερινής ζωής), περιγράφοντας το νόημά τους (χρησιμοποιώντας γλώσσα η οποία είναι ήδη γνωστή στους μαθητές), χρησιμοποιώντας «ηχητικές εικόνες» ή χρησιμοποιώντας τη μητρική γλώσσα. Επισημαίνεται ότι η χρήση της μητρικής γλώσσας, παρόλο που είναι η τελευταία λύση, είναι και η μόνη αλάνθαστη στην οποία μπορεί να ανατρέξει ένας δάσκαλος. Εξάλλου οι μαθητές μας εξαιτίας της αναπηρίας τους δεν μπορούν να έχουν τα ίδια ερεθίσματα και τις προσλαμβάνουσες, ώστε να αντιληφθούν έννοιες που για τους βλέποντες θεωρούνται αυτονόητες.</p> <p>Ε) Δίνουμε έμφαση στην εισαγωγή των νέων ρημάτων: <i>προσκυνώ, περιφρουρώ, σεργιανώ και γυρεύω</i>. Κατά την εισαγωγή του νέου λεξιλογίου προτείνουμε ενδεικτικά για τη λέξη <i>προσκυνώ</i> το σύστημα της κιναισθησης καθώς τα άτομα με προβλήματα όρασης είναι πολύ περισσότερο συνηθισμένα στη σωματική επαφή και την απολαμβάνουν, διότι στην καθημερινότητά τους γίνεται συχνά συνώνυμη με την παροχή βοήθειας. Συγκεκριμένα, παροτρύνουμε το μαθητή να τοποθετήσει την παλάμη του στον ώμο μας και να παρακολουθήσει την κίνηση του σώματός μας, Στη συνέχεια τον παροτρύνουμε να κάνει το ίδιο επαναλαμβάνοντας τη λέξη στα ελληνικά. Κάνουμε το ίδιο και με τους άλλους μαθητές. Τονίζουμε ότι το γλωσσικό περιβάλλον της λέξης έχει θρησκευτικό περιεχόμενο. Οι άλλες λέξεις παρουσιάζονται είτε με απευθείας</p>
--	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

μετάφραση στη μητρική γλώσσα είτε περιγράφοντας το νόημά τους.

ΣΤ) Δίνουμε έμφαση στην εισαγωγή λέξεων, οικογενειών λέξεων και εκφράσεων που σχετίζονται με τη θάλασσα και δεν περιέχονται στο ποίημα.

Στην παρουσίαση των καινούργιων λέξεων χρησιμοποιούμε τις ηχητικές εικόνες καθώς αποτελούν έναν πολύ άμεσο τρόπο παρουσίασης εννοιών και ταυτόχρονα αφετηρία συνειρμών. Στην περίπτωση αυτή αρχικά δίνουμε στους μαθητές πρόσθετο ηχητικό υλικό με ήχους της θάλασσας (παφλασμό των κυμάτων, άνεμος σε θαλασσοταραχή, κράξιμο των γλάρων κ.λπ.). Με τον τρόπο αυτό ταυτίζουμε το θέμα θαλασσ- με την ηχητική εικόνα που παραπέμπει στη θάλασσα (ακόμη και μαθητές που ποτέ δεν έχουν βρεθεί σε θάλασσα θα αποκτήσουν την εμπειρία της θάλασσας γεγονός που θα καταστήσει τη γνώση βιωματική). Πρέπει να έχουμε υπόψη μας πως η φύση της αναπηρίας των μαθητών μας δεν πρέπει να τους αποτρέπει από το να μαθαίνουν και να χρησιμοποιούν λεξιλόγιο και έννοιες τις οποίες de facto δεν δύνανται να συλλάβουν.

Π.χ.: προκειμένου για τη λέξη «θαλασσί» που προσδιορίζει το χρώμα της ήρεμης θάλασσας, ταυτίζουμε το χρώμα με την ηχητική εικόνα του παφλασμού των κυμάτων στην ακρογιαλιά. Με τον τρόπο αυτό σε κάθε περίπτωση που ο μαθητής ακούει π.χ. πως το δωμάτιο είναι βαμμένο θαλασσί ή το φόρεμα έχει θαλασσί

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>χρώμα, θα ανακαλεί την ακουστική εικόνα αφού θα έχει ταυτίσει τον ήχο της ήρεμης θάλασσας με τη λέξη θαλασσί.</p> <p>Χρησιμοποιώντας την ηχητική εικόνα δυνητικά παρουσιάζουμε λεξιλόγιο σχετικό με ταξίδια και δραστηριότητες που γίνονται στη θάλασσα (καράβι, διακοπές, ψάρεμα, ηλιοθεραπεία, θαλάσσιο σκι, κολύμβηση, βουτιές, κλπ).</p> <p>Για να εμπεδώσουν οι μαθητές τη διαδικασία παραγωγής και σύνθεσης των λέξεων με θέμα <i>θαλασσ-</i>, χρησιμοποιούμε τις Κάρτες Γραφής Braille.</p> <p>Οι Κάρτες Γραφής Braille είναι ένας διαδομένος τρόπος διδασκαλίας και εξάσκησης στη Γραμματική. Χρησιμοποιούνται ευρέως και στη διδασκαλία βλεπόντων μαθητών. Γιατί να μη χρησιμοποιηθούν και σε μαθητές με αναπηρία στην όραση!</p> <p>Ο δάσκαλος μοιράζει στους μαθητές από μια κάρτα στην οποία είναι γραμμένη στη γραφή Braille η λέξη «θάλασσα». Στη συνέχεια μοιράζει διαφορετικές κάρτες στον καθένα: παραγωγικές καταλήξεις (-ινός, -ι), λέξεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πρώτο ή δεύτερο συνθετικό ή προθέματα (παρά, υπό, λύκος πόρος, κλπ). Ζητά από τους μαθητές να συνδυάσουν τις κάρτες, ώστε να παράγουν την καινούργια λέξη.</p> <p>Τέλος, επιμένουμε ιδιαίτερα σε φράσεις όπως «τα θαλάσσωσα», «τα έκανα θάλασσα», τονίζοντας τη μεταφορική τους σημασία.</p> <p>Ζητούμε από τους μαθητές να σχηματίζουν</p>
--	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>προτάσεις χρησιμοποιώντας τις παραπάνω εκφράσεις. Είναι εποικοδομητικό να σημειώνονται οι καινούργιες λέξεις και εκφράσεις και να παρακινούνται τα παιδιά να τις χρησιμοποιήσουν στον προφορικό λόγο. Οι μαθητές διορθώνουν μεταξύ τους τα λάθη τους.</p>
<p>Στάδιο 3^ο Κατανόηση προφορικού λόγου και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου</p> <p>Στόχος:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καλλιέργεια στρατηγικών αυτόνομης μάθησης με αναφορά σε θεματικές εργασίες σχετικές με τα νησιά των Κυκλάδων 2. Καλλιέργεια λεπτών δεξιοτήτων με αναφορά σε θεματικές εργασίες σχετικές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νησιών των Κυκλάδων 3. Καλλιέργεια ακουστικής δεινότητας με αναφορά στην απαγγελία του ποιήματος 	<p>A) Ανατρέχουμε στο βιβλίο μας (του μαθητή) στη σελ. 197, κεφάλαιο 130, Ο Κυκλαδικός Πολιτισμός και διαβάζουμε στα παιδιά τις πληροφορίες που αναφέρονται σε ιστορικά στοιχεία σχετικά με τον Κυκλαδικό πολιτισμό. <u>Σημείωση:</u> η εισαγωγή διαφόρων ειδών υποστήριξης μπορεί να μειώσει την πιθανή δυσκολία των κειμένων, μια προπαρασκευαστική φάση μπορεί να προσανατολίσει και να ενεργοποιήσει προηγούμενες γνώσεις, οι σαφείς οδηγίες για το καθήκον βοηθούν ώστε να αποφευχθεί πιθανή σύγχυση.</p> <p>B) Αναθέτουμε στους μαθητές ομαδικές ή ατομικές εργασίες αφού πρώτα διαβάσουμε τα θέματά τους και το περιεχόμενό τους. Αν ο αριθμός και η διάθεση των μαθητών το επιτρέπει μπορούμε να ορίσουμε ομάδες και να μοιράσουμε: α) θεματικές εργασίες για τα νησιά των Κυκλάδων σχετικά με τη γεωγραφία, την ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα, τη σύγχρονη ζωή. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1: ομάδα 2 μαθητών: οι μαθητές μπορούν να παρουσιάσουν στην τάξη μια εργασία με θέμα τα ήθη και τα έθιμα των Κυκλάδων. Μοιράζουμε τα καθήκοντα: ένας</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

μαθητής θα αναφερθεί γενικά στα έθιμα π.χ. της Σαντορίνης και ειδικά σε ένα από αυτά.

Θα παρουσιάσει πληροφορίες ως πούμε για ένα καλοκαιρινό πανηγύρι προς τιμήν κάποιου τοπικού Αγίου (πότε εορτάζεται ο άγιος και πού, πόσες μέρες κρατάει το πανηγύρι, τι φαγητά προσφέρουν, τι δρώμενα παρουσιάζονται κλπ).

Ο δεύτερος μαθητής θα παρουσιάσει δείγματα της παραδοσιακής μουσικής του νησιού και θα μιλήσει για τα παραδοσιακά μουσικά όργανα.

Τον καλούμε να φέρει στην τάξη μουσικά παραδοσιακά ακούσματα της χώρας του.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2: ομάδα 2 μαθητών: παρουσίαση πληροφοριών από τη Γεωγραφία κάποιου από τα νησιά. Ο ένας μαθητής χρησιμοποιεί ως μοντέλο την απόδοση των νησιών στον απτικό χάρτη και, με πηλό ή πλαστελίνη, πλάθει το σχήμα του νησιού και το παρουσιάζει στην τάξη. Ο δεύτερος μαθητής φέρνει πληροφορίες σχετικές με τη Γεωγραφία (αριθμό κατοίκων, βουνά, πεδιάδες, ποτάμια, παραγωγή, προϊόντα, κλπ). Αν ο αριθμός των μαθητών δεν το επιτρέπει ή αν δεν υπάρχει διάθεση από την πλευρά τους να συνεργαστούν, τότε ο δάσκαλος αναθέτει ατομικές θεματικές εργασίες σχετικές με τη Θάλασσα και την οικονομία. Ο μαθητής θα πρέπει να παρουσιάσει στην τάξη πληροφορίες που να καταδεικνύουν τη σχέση της θάλασσας με την οικονομία ενός κράτους σε τομείς όπως η ναυτιλία, το εμπόριο κλπ.

Παροτρύνουμε τους μαθητές να μάθουν να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>απαγγέλουν το ποίημα τονίζοντας σωστά τις λέξεις και κάνοντας ανάγνωση χωρίς κομπιάσματα και παύσεις.</p>
<p>Στάδιο 4^ο Παραγωγή προφορικού λόγου και παραγωγή γραπτού λόγου</p> <p>Στόχος:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Παρουσίαση καθήκοντος 2. Εξάσκηση στον επιτονισμό, το ρυθμό και την προφορά με αναφορά στη σωστή απαγγελία του ποιήματος 3. Γλωσσικό Παιχνίδι με αναφορά στην περιγραφή των χαρακτηριστικών των νησιών που αναφέρονται στο ποίημα <p>2η Διδακτική ώρα</p>	<p>A) Οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους. B) Οι μαθητές καλούνται να διαβάσουν το ποίημα από το βιβλίο τους απαγγέλλοντάς το, ο καθένας από μια στροφή.</p> <p>Εδώ ο δάσκαλος έχει την ευκαιρία να ελέγξει τον επιτονισμό, το ρυθμό και το ύψος της φωνής. Η διδασκαλία των προσωδιακών χαρακτηριστικών δεν πρέπει να παραμελείται κατά τη διάρκεια του προγράμματος εκμάθησης και οι μαθητές πρέπει να παροτρύνονται να χρησιμοποιούν τη σωστή εκφορά, μέτρο και ύψος της φωνής. <u>Σημείωση:</u> ο δάσκαλος από τα πρώτα μαθήματα πρέπει να εξηγήσει στη μητρική γλώσσα των μαθητών τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του επιτονισμού, του ρυθμού και του ύψους της φωνής της ξένης γλώσσας, τη διαφορά των χαρακτηριστικών αυτών με τη μητρική γλώσσα και τη σπουδαιότητά τους όσον αφορά την επικοινωνία.</p> <p>A) Γλωσσικό Παιχνίδι. <u>Σημείωση:</u> Χρησιμοποιούμε γλωσσικό παιχνίδι προκειμένου να ελέγξουμε το βαθμό εμπέδωσης των γνώσεων των μαθητών. Τα γλωσσικά παιχνίδια είναι διασκεδαστικά, απελευθερώνουν το άγχος που δημιουργεί η μάθηση μιας καινούργιας γλώσσας και αποτελούν αποτελεσματικές μαθησιακές δραστηριότητες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιούμε</p>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>το παιχνίδι <i>Just a Minute</i>. Ο δάσκαλος ζητά από το μαθητή να περιγράψει σε ένα λεπτό (1') ένα από τα νησιά που παρουσιάστηκαν στο ποίημα. Αν κάνει κάποιο λάθος, και άλλος μαθητής εντοπίσει το λάθος, συνεχίζει να περιγράφει το νησί. Ο τελευταίος συμμετέχων μόλις συμπληρώσει 60 δευτερόλεπτα ομιλίας κερδίζει 2 βαθμούς ενώ οι υπόλοιποι παίρνουν 1 βαθμό.</p> <p>B) Οι μαθητές καλούνται να κάνουν γραπτά στα φύλλα Braille τις ασκήσεις 3 και 4 στη σελ 14 χωρίς να διαβάσουν το ποίημα. Με τον τρόπο αυτό διαπιστώνει ο δάσκαλος το κατά πόσο οι μαθητές του γνωρίζουν να γράφουν σωστά τις λέξεις που ζητούνται.</p> <p>Για τη διόρθωση λαθών. Η ανάλυση των λαθών είναι ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος ανάπτυξης της αυτοδιόρθωσης, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για μαθητές οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο να «βλέπουν» τα λάθη τους. Τα λάθη πρέπει να γράφονται κωδικοποιημένα στο τέλος του κειμένου ή στο περιθώριο, εάν η μορφή αυτή είναι προσιτή στο μαθητή.</p> <p>Ο κώδικας αυτός μπορεί να αναπτυχθεί μεταξύ των μαθητών και των καθηγητών, π.χ. ορ για τη λέξη ορθογραφία, στ για τη λέξη στίξη κ.ο.κ. Κάποια συγκεκριμένα λάθη, σχετικά με ειδικούς τομείς, πρέπει να υπογραμμίζονται.</p> <p>Η διόρθωση γίνεται με τους ακόλουθους τρόπους ανάλογα με τη μορφή του γραπτού κειμένου</p> <p>α) το κείμενο είναι πληκτρολογημένο στη μηχανή Braille. Στην περίπτωση αυτή</p>
--	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

σημειώνουμε στη γραφή braille στο τέλος του κειμένου τη λάθος λέξη και δίπλα γράφουμε τη σωστή. Το ίδιο γίνεται σε κάθε περίπτωση που συναντούμε λάθος

β) το κείμενο είναι πληκτρολογημένο σε ηλεκτρονικό υπολογιστή και εκτυπωμένο στη γραφή βλεπόντων.

Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιούμε τη μηχανή Braille. Πληκτρολογούμε τη λάθος λέξη και δίπλα γράφουμε τη σωστή. Επιστρέφουμε το γραπτό στο μαθητή επισυνάπτοντας το φύλλο Braille

γ) το κείμενο το παίρνουμε σε ψηφιακή μορφή. Στην περίπτωση αυτή (και αν ο χρήστης του Η/Υ δεν είναι καλός γνώσης των Προγραμμάτων Επεξεργασίας Κειμένων τα λάθη είναι συχνότερα, διότι όταν πρόκειται για την ελληνική γλώσσα τα προγράμματα ανάγνωσης οθόνης δεν παρέχουν τη δυνατότητα για αναγνώριση των διαφορετικών φθόγγων (ο, ω/ ε, αι/ ι, η, υ, ει, οι). Συνεπώς ο μαθητής κατά την ακρόαση του γραπτού του δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγξει για τη σωστή ορθογραφία. Π.χ. αν δεν γνωρίζει πως η λέξη «είμαι» γράφεται με ει και αι, είναι πολύ πιθανόν να τη γράψει ίμε. Στην περίπτωση αυτή δίπλα στη λάθος λέξη ανοίγουμε παρένθεση και μέσα στην παρένθεση γράφουμε τη λέξη σωστά συλλαβίζοντάς την. Π.χ. ίμε (ι: έψιλον γιώτα, με: άλφα γιώτα)

Α) Καλούμε τους μαθητές να κάνουν

Στάδιο 5^ο

Γραμματική - Σύνταξη

Στόχος:

1. Επανάληψη στο σχηματισμό του αορίστου της ενεργητικής φωνής των ρημάτων της α' και β' συζυγίας
2. Σχηματισμός β' τύπου πληθυντικού των αρσενικών ουσιαστικών σε -ος

Γλωσσική Λειτουργία:

1. Οι μαθητές σχηματίζουν προτάσεις και παραδείγματα με τα νέα ρήματα: προσκυνώ, περιφρουρώ, σεργιανώ, γυρεύω στον αόριστο
2. Οι μαθητές εξασκούνται στο σχηματισμό του διπλού τύπου του πληθυντικού των αρσενικών ουσιαστικών σε -ος

προφορικά την άσκηση 4 στη σελ 14 και ζητούμε να εντοπίσουν τη διαφορά των ρημάτων σε σχέση με τον τονισμό. Διαπιστώνουμε ότι τα ρήματα «ταξιδεύουν», «παίζει», «γυρεύει» τονίζονται στην παραλήγουσα (ανήκουν στην α' συζυγία ρημάτων) ενώ τα ρήματα «περιφρουρούν» και «μιλούν» τονίζονται στη λήγουσα (ανήκουν στη β' συζυγία ρημάτων)

Θυμίζουμε στους μαθητές τον τρόπο σχηματισμού του ενεργητικού αορίστου των ρημάτων των δύο συζυγιών.

Επιμένουμε στο σχηματισμό του αορίστου των νέων ρημάτων.

Προκειμένου να εμπεδώσουν οι μαθητές το γραμματικό φαινόμενο, χρησιμοποιούμε τις Κάρτες Γραφής Braille.

Περνούμε από τους μαθητές διαδοχικά δυο κουτιά με κάρτες Γραφής Braille. Στο κουτί Α υπάρχουν τα ρήματα στον ενεστώτα. Στο κουτί Β τα ρήματα στον αόριστο (δεν είναι απαραίτητο να είναι όλα στο ίδιο πρόσωπο ή στην ίδια έγκλιση, αφού ο σχηματισμός των εγκλίσεων, των αριθμών και των προσώπων των ρημάτων θεωρούνται προϋποτιθέμενη γνώση). Ζητούμε από τους μαθητές να διαλέξουν ένα ρήμα από το κουτί Α και να βρουν στο κουτί Β το ίδιο ρήμα στον αόριστο.

Μετά τους ζητούμε να κάνουν προτάσεις.

Οι μαθητές διορθώνουν μεταξύ τους τα λάθη τους, χωρίς την παρεμβολή του δάσκαλου και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>ψηφίζουν την καλύτερη πρόταση.</p> <p>Β) Ζητούμε από τους μαθητές να θυμηθούν το κύριο χαρακτηριστικό της Σαντορίνης. Με αφορμή τη λέξη βράχια αναφερόμαστε στα ουσιαστικά με δύο πληθυντικούς.</p> <p>Διαβάζουμε προφορικά τα ουσιαστικά της άσκησης 5 στη σελ 14 και ζητούμε από τους μαθητές να τα διαβάσουν μαζί μας σιωπηρά. Ενημερώνουμε τους μαθητές πως η άσκηση θα γίνει προφορικά.</p> <p>Ζητούμε από τους μαθητές να σχηματίσουν ο καθένας χωριστά τους δυο πληθυντικούς του ουσιαστικού που θα του δώσουμε. Ζητούμε από τους μαθητές να σχηματίσουν προτάσεις και παραδείγματα.</p> <p>Οι μαθητές διορθώνουν τα λάθη τους μεταξύ τους.</p>
--	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

<p>Στάδιο 6^ο</p> <p>Κατανόηση προφορικού λόγου και παραγωγή προφορικού λόγου</p> <p>3η διδακτική ώρα</p> <p>Παρουσίαση εισερχόμενων κειμένων (αποσπάσματα από ποιητικά και πεζά λογοτεχνικά κείμενα)</p> <p>Στόχος:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εξοικείωση με την Ελληνική Λογοτεχνία 2. Καλλιέργεια Ακουστικής Δεινότητας 	<p>A) Διαβάζουμε προφορικά ποιητικά και πεζά κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας με θέμα τα ελληνικά νησιά, π.χ. από τις ποιητικές συλλογές του Οδυσσέα Ελύτη και του Γιάννη Ρίτσου - προσέχουμε το λεξιλόγιο να είναι συμβατό με το επίπεδο της τάξης. Ζητούμε από τους μαθητές να σχολιάσουν τα ποιήματα, εντοπίζοντας διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα σε αυτά και στο ποίημα του βιβλίου τους.</p> <p>B) Ακούμε για τελευταία φορά το τραγούδι «Τα κύματα του Αιγαίου» από το CD. Συστήνουμε στους μαθητές να προσέξουν τη μουσική σύνθεση του ποιήματος, της οποίας ο ρυθμός ακολουθεί τον κυματισμό των κυμάτων. Ακούμε ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια καθώς και αντίστοιχα των χωρών των μαθητών μας. Μιλούμε για τις διαφορές στο ρυθμό και τη μουσική σύνθεση, πιθανόν και για τα μουσικά όργανα που ακούγονται.</p>
---	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

2^ο Διδακτικό Σενάριο

ΤΙΤΛΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ: ΠΑΜΕ ΕΚΔΡΟΜΗ, ΠΑΜΕ ΤΑΞΙΔΙ;

Στόχοι	Εξάσκηση στην Κατανόηση Προφορικού Λόγου, και στην Κατανόηση Γραπτού Λόγου Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού λόγου με στόχο: 1. Να μπορούν οι μαθητές/οι μαθήτριες να δίνουν και να παίρνουν γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διακοπές
Επίπεδο	B1 προς B2, παιδιά σχολικής ηλικίας - έφηβοι ηλικίας 14-15 ετών
Διδακτικό υλικό	Αστερίας 4 , σελ 127 και 130 του βιβλίου βλεπόντων μεταγραμμένο σε μορφή Braille CD Αστερία 4 Πληροφορίες από το διαδίκτυο, εκτυπώσεις Braille, φυλλάδια γραφείων ταξιδιού, κινητό τηλέφωνο, Η/Υ, νερό, λεκάνη, κομμάτια μάρμαρο, μικρές μακέτες από σπίτια
Διάρκεια	2 διδακτικές ώρες (90 λεπτά)
Είδος διδακτικής πρακτικής	Μετωπική διδασκαλία, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, δραματοποίηση
Στάδιο 1^ο Κατανόηση προφορικού λόγου και παραγωγή προφορικού λόγου	Α) Ο δάσκαλος υποβάλλει ερωτήσεις στα παιδιά σχετικά με την οργάνωση και το σχεδιασμό ταξιδιών, όπως: «Υπάρχει κάποιος από σας που έχει ταξιδέψει πρόσφατα ή έχει πάει διακοπές;». Αν υπάρχουν μαθητές που έχουν αυτή την εμπειρία τούς απευθύνει ερωτήσεις όπως: «Πού πήγατε διακοπές; Πώς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<p>Προγραμματίζω και οργανώνω τις διακοπές μου</p> <p>Γλωσσική λειτουργία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ζητώ πληροφορίες από το πρακτορείο ταξιδίων 2. Χρησιμοποιώ τον πληθυντικό ευγενείας <p>1η διδακτική ώρα</p>	<p>αποφασίσατε να πάτε εκεί; Πήρατε πληροφορίες από κάποιο γραφείο ταξιδίων ή βρήκατε μόνοι σας τις πληροφορίες που θέλατε;» Τα παιδιά απαντούν χρησιμοποιώντας προϋποτιθέμενο λεξιλόγιο.</p> <p>Β) Ο δάσκαλος ενημερώνει τους μαθητές για το περιεχόμενο του διαλόγου που θα ακούσουν στο cd του Αστερία: «Ας ακούσουμε τώρα ποιες ήταν οι πρώτες ενέργειες που έκαναν ο κος και η κα Νικολάου για να οργανώσουν τις διακοπές τους».</p> <p>Οι μαθητές ακούν το CD</p> <p>Γ) Ο δάσκαλος παροτρύνει τους μαθητές να ανοίξουν το βιβλίο τους στη σελ 127 του βιβλίου βλεπόντων (κάθε βιβλίο Braille φέρει στα αριστερά την αρίθμηση του βιβλίου βλεπόντων και δεξιά την αρίθμηση του βιβλίου Braille)</p> <p>Ενημερώνει τους μαθητές ότι θα ακούσουν το CD για δεύτερη φορά με διακοπές. Μετά από κάθε διακοπή οι μαθητές πρέπει να σημειώσουν τις άγνωστες λέξεις στα φύλλα Braille</p> <p>Οι μαθητές ακούν ξανά το CD και ταυτόχρονα διαβάζουν από το βιβλίο τους. Ο δάσκαλος σταματά το CD κατά διαστήματα και δίνει χρόνο στους μαθητές να σημειώσουν τις άγνωστες λέξεις</p> <p><u>Σημείωση:</u> Για τον βλέποντα μαθητή ο εντοπισμός των άγνωστων λέξεων γίνεται με την υπογράμμιση ταυτόχρονα με την παρακολούθηση του ακουστικού μηνύματος. Ο μαθητής με αναπηρία στην όραση δεν έχει αυτή τη δυνατότητα και επιπλέον δυσκολεύεται να συγκρατήσει στη μνήμη νέες λέξεις. Έτσι είναι υποχρεωμένος να ψάχνει σε ολόκληρη τη σελίδα ξοδεύοντας πολύ περισσότερο χρόνο και χάνοντας τον ειρμό της ανάγνωσης.</p>
---	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>Προκειμένου να βελτιώσουμε την κατανόηση των μαθητών με κάποιο πρόβλημα όρασης κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης μπορούμε να επιλέξουμε ανάλογα με τις συνθήκες το χωρισμό της διαδικασίας σε τμήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> α. Διάβασε μια παράγραφο β. Αναρωτήσου τι περιγράφει γ. Διατύπωσέ τη με δικά σου λόγια <p>Για την εισαγωγή λεξιλογίου</p> <p>Η παρουσίαση και η εξάσκηση του λεξιλογίου είναι πολύ σημαντικές για τους μαθητές με προβλήματα όρασης, καθώς συχνά ο δάσκαλος είναι η κύρια και μοναδική πηγή μάθησης νέων λέξεων και εκφράσεων.</p> <p>Επιπλέον δεν υπάρχουν λεξικά Braille καθώς η διδασκαλία λεξιλογικών ικανοτήτων ανάγνωσης θεωρήθηκε δύσκολη, αφού οι μαθητές δεν έχουν την επιλογή της γρήγορης ανάγνωσης και το να ανατρέξουν στα λεξικά μπορεί να αποτελέσει χρονοβόρο και απογοητευτικό εγχείρημα. Στην περίπτωση του Αστερία 4 το λεξιλόγιο των κειμένων δίνεται στο τέλος του βιβλίου με τρόπο που να μπορεί ο μαθητής να εντοπίσει τις καινούργιες λέξεις κάθε κεφαλαίου. Ομαδοποιώντας τις λέξεις ανά κεφάλαιο μπορεί να φτιάξει το δικό του λεξικό.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να παρουσιάσει ο δάσκαλος το καινούργιο λεξιλόγιο πέραν αυτού της μετάφρασης της λέξης στη μητρική γλώσσα του μαθητή: χρησιμοποιείται ο δεικτικός τρόπος (δείχνουμε τη λέξη χρησιμοποιώντας αντικείμενα της καθημερινής ζωής που γίνονται αντιληπτά με την αφή ή την όσφρηση), ο περιγραφικός τρόπος (περιγράφουμε τη λέξη χρησιμοποιώντας γνωστό λεξιλόγιο) και οι</p>
--	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

«νηχητικές εικόνες».

Ε) Δίνεται έμφαση στη χρήση του πληθυντικού ευγενείας στις εκφράσεις «Θα ήθελα να μου στείλετε το διαφημιστικό σας έντυπο», «Στείλτε μου με φαξ το όνομα και τη διεύθυνσή σας»

Η εισαγωγή της έκφρασης «διαφημιστικό έντυπο» γίνεται με το δεικτικό τρόπο. Χρησιμοποιούμε αντικείμενα από την καθημερινή ζωή.

Για να εξηγήσουμε τη λέξη «διαφημιστικό έντυπο» μοιράζουμε στους μαθητές διαφημιστικά έντυπα με τουριστικούς προορισμούς συνοδευόμενα από εκτυπώσεις Braille στις οποίες αναγράφονται οι πληροφορίες των εντύπων.

Η «αίσθηση και η αφή» έχουν άμεση σχέση με τα άτομα με απώλεια όρασης και όταν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις μεθόδους αυτές, διασφαλίζουμε μία πολυαισθητηριακή προσέγγιση η οποία προσφέρει στους μαθητές την καλύτερη ευκαιρία μάθησης. Άλλωστε όσο καλός και αν είναι ένας ακουστικός σχολιασμός δεν μπορεί να βοηθήσει τον μαθητή να φανταστεί ένα εντελώς καινούργιο αντικείμενο. Το φυσικό αντικείμενο βοηθάει στην ολοκλήρωση της κατανόησης και στη συνέχεια της περιγραφής του.

Για τη λέξη «φαξ» χρησιμοποιούμε την απευθείας μετάφραση της λέξης στη μητρική γλώσσα, ενώ για τη λέξη «πράκτορας» και «πρακτορείο» μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε ο περιγραφικός τρόπος είτε αυτός της ένταξης των λέξεων στο γλωσσικό τους περιβάλλον. Σημείωση: Στην περίπτωση αυτή ο εντοπισμός των λέξεων θα γίνει πριν την έναρξη του μαθήματος, θα δημιουργηθεί ένα σύντομο κείμενο με λέξεις με ειδική αξία (αυτές που χρησιμοποιούνται

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Στάδιο 2^ο

Φωνητική -Σύνταξη

Στόχος:

1. Εξάσκηση στις γλωσσικές δομές:

«Μας ενδιαφέρουν» - «Μας αρέσουν» - «Ενδιαφερόμαστε για...»

2. Αλλαγή στο συμφωνικό σύμπλεγμα φτ/φθ

άμεσα στην τάξη σε δραστηριότητες και συζητήσεις σχετικά με τη ζωή και τα ενδιαφέροντα των μαθητών) που όμως δε θα είναι εικάσιμες από τα συμφραζόμενα του κειμένου. Οι καινούργιες λέξεις πρέπει να επαναλαμβάνονται συχνά, η ιστορία να είναι μικρή και ενδιαφέρουσα.

Παρουσιάζουμε τις διαφορετικές χρήσεις της λέξης «πράκτορας», εισάγουμε την έκφραση «πρακτορείο ειδήσεων» (περιγραφικός τρόπος)

Οι μαθητές παροτρύνονται να σχηματίσουν προτάσεις με τις καινούργιες λέξεις προφορικά.

Α)Ο δάσκαλος καλεί τα παιδιά να εντοπίσουν μέσα στο κείμενο την πρόταση: «Μας ενδιαφέρουν πολύ τα ταξίδια». Εισάγει τη συνώνυμη έκφραση: «Μας αρέσουν τα ταξίδια». Αφού εξηγήσει τις φράσεις στη μητρική γλώσσα και διαπιστώσει ότι τα παιδιά τις έχουν αφομοιώσει, εφαρμόζει για την εμπέδωση και την εξάσκηση την τεχνική της Ολοκληρωμένης Σωματικής Ανταπόκρισης:

Αναθέτει σε διαφορετικά παιδιά τις λέξεις. Οι μαθητές καλούνται να σταθούν σε μια σειρά μπροστά στην τάξη. Οι μαθητές διαδοχικά προφέρουν τις λέξεις τους ο καθένας χωριστά και στη συνέχεια όλοι μαζί προφέρουν την πρόταση «Μας ενδιαφέρουν πολύ τα ταξίδια». Στην συνέχεια εισάγει την πρόταση «Μας αρέσουν πολύ τα ταξίδια». Στην περίπτωση αυτή η λέξη «αρέσουν» ανατίθεται στο μαθητή που πριν είχε τη λέξη «ενδιαφέρουν». Η τεχνική επαναλαμβάνεται, όπως και προηγουμένως.

Ο δάσκαλος εισάγει την έκφραση: «ενδιαφερόμαστε για τα ταξίδια». Εξηγεί στη μητρική γλώσσα ότι αυτός

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

είναι ένας διαφορετικός τρόπος για να δηλώσουμε πως μας ενδιαφέρουν τα ταξίδια.

Αφού οι μαθητές έχουν αφομοιώσει την έκφραση και ο δάσκαλος καταλάβει πως η εξήγηση ήταν επαρκής, μπορεί να εφαρμόσει την ακόλουθη ομαδική επαναληπτική άσκηση.

Λέει στους μαθητές ποιο ηχητικό σήμα συμβολίζει την επανάληψη. Ο δάσκαλος μπορεί να χτυπήσει τα χέρια του, να χτυπήσει ελαφρά το τραπέζι ή να πει μια συγκεκριμένη λέξη. Όποιο και αν είναι το «ηχητικό σήμα», πρέπει να είναι ξεκάθαρο για όλους, αρκετά δυνατό και μεγάλης διάρκειας. Όταν ο δάσκαλος παρουσιάσει προφορικά τη φράση, πρέπει να μιλήσει καθαρά χωρίς να υπερβάλει με τους ήχους ή τον τονισμό. Η φράση πρέπει να προφερθεί φυσικά. Η τάξη είναι απαραίτητο να ακούσει τη φράση 3-4 φορές με μικρά διαστήματα.

Το πρώτο στάδιο της επαναληπτικής άσκησης είναι η επανάληψη από ολόκληρη την τάξη. Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να προσαρμοστούν στο τονισμό και το ρυθμό της φράσης. Ύστερα από 3-4 επαναλήψεις ολόκληρης της τάξης, οι μαθητές μπορούν να χωριστούν σε δυο ομάδες και να κληθούν να επαναλάβουν τη φράση για ακόμη 3-4 φορές. Αυτό είναι το δεύτερο στάδιο της ομαδικής άσκησης. Το τρίτο στάδιο της άσκησης περιλαμβάνει την επανάληψη της φράσης σε μικρότερες ομάδες. Ο δάσκαλος φωνάζει δύο ή τρία ονόματα και δίνει ηχητικές ενδείξεις για να ξεκινήσουν, π.χ.:

Δάσκαλος: λέξη (ταξίδια). Ελένη και Γιώργο (ελαφρύ χτύπημα χεριών στο τραπέζι)

E & Γ: Μας ενδιαφέρουν τα ταξίδια.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>Δάσκαλος: Άννα, Δημήτρης, Μιχάλης (χτύπημα χεριών)</p> <p>Το τελευταίο στάδιο της επανάληψης περιλαμβάνει την ατομική επανάληψη. Σε αυτό το στάδιο δεν είναι απαραίτητο να επαναληφθεί η άσκηση από όλους τους μαθητές. Καλό είναι ο δάσκαλος να ζητήσει από δύο ή τρεις μαθητές να επαναλάβουν τη φράση.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Η άσκηση αυτή είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για μαθητές που βρίσκονται είτε στο επίπεδο του βασικού χρήστη (αρχάριοι ή σχεδόν αρχάριοι) είτε στο μέσο επίπεδο.</p> <p>Σε μια τάξη μαθητών με φυσιολογική όραση «Ολόκληρη η ομαδική άσκηση θα διαρκέσει ένα λεπτό το πολύ, κατά τη διάρκεια του οποίου θα έχουν μιλήσει όλοι αρκετές φορές» (Cross, D., 1991, 41). Πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι σε μια τέτοια περίπτωση ο δάσκαλος παροτρύνει τους μαθητές να μιλήσουν με χειρονομίες, ενώ σε μια τάξη μαθητών με προβλήματα όρασης ο δάσκαλος πρέπει να μιλάει (να φωνάζει ονόματα, κλπ.), και ο χρόνος της ομαδικής άσκησης είναι ανεπαρκής. Για αυτό πρέπει να διπλασιαστεί. Αυτό ταυτόχρονα αλλάζει και το σχεδιασμό της διδασκαλίας ως προς τον αριθμό των διδακτικών ωρών.</p> <p>Β) Ο δάσκαλος καλεί τους μαθητές να εντοπίσουν στο βιβλίο τους τη λέξη «φτηνό». Εξηγεί ότι η λέξη φτηνό μπορεί να προφερθεί και να γραφεί «φθηνό».</p> <p>Εξηγεί τη διαφορετική προφορά, εξηγώντας στη μητρική γλώσσα το μέρος του στόματος με το οποίο προφέρονται οι λέξεις. Οι μαθητές γράφουν στα φύλλα Braille τη λέξη «φθηνό».</p> <p><u>Σημείωση:</u> ο βλέπων μαθητής είναι εύκολο να μάθει την προφορά των νέων φωνημάτων παρακολουθώντας</p>
--	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Στάδιο 3^ο

Παραγωγή προφορικού λόγου και παραγωγή γραπτού λόγου

Στόχος:

1. Ανάπτυξη επικοινωνιακών στρατηγικών με αναφορά στη συνομιλία με φυσικό ομιλητή
2. Ανάπτυξη στρατηγικών αυτόνομης μάθησης με αναφορά στον εμπλουτισμό των γνώσεων για συγκεκριμένο τουριστικό προορισμό
3. Σύνταξη επιστολής σε τυπικό λόγο

2η διδακτική ώρα

την κίνηση των χειλιών του δασκάλου. Όταν πρόκειται για μαθητές με ολική απώλεια όρασης, ο δάσκαλος πρέπει να εξηγήσει στο μαθητή στη μητρική γλώσσα ποιο σημείο του στόματος χρησιμοποιούμε για να προφέρουμε τη λέξη.

1η Δραστηριότητα: Θεατρικό Παιχνίδι.
Οι μαθητές αρχικά καλούνται να διαβάσουν φωναχτά από το βιβλίο τους διαλόγους.

Στη συνέχεια οι μαθητές υποδύονται τους γονείς τους που ετοιμάζουν τις διακοπές τους (η προετοιμασία ενός ταξιδιού ή των διακοπών είναι μια δραστηριότητα που γίνεται από τους ενηλίκους). Μοιράζουμε τους ρόλους στα παιδιά και ζητούμε να αναπαραστήσουν τη σκηνή επινοώντας δικούς τους διαλόγους. Τους βοηθούμε να κάνουν ένα προσχέδιο λόγου. Κατά τη δραματοποίηση μπορούν να χρησιμοποιήσουν το απτικό υλικό που τους δόθηκε.

2η Δραστηριότητα: Άμεση έκθεση σε αυθεντική χρήση της ξένης γλώσσας με φυσικό/φυσικούς ομιλητές.

Ενθαρρύνουμε τους μαθητές να τηλεφωνήσουν οι ίδιοι σε πρακτορεία ταξιδίων από την τάξη και να ζητήσουν πληροφορίες παρόμοιες με αυτές που ζητούν τα πρόσωπα των διαλόγων. Εναλλακτικά, αν υπάρχει στην τάξη Η/Υ και αν οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση τους, καλούμε τους μαθητές να ανατρέξουν στις ιστοσελίδες των Πρακτορείων και να αντλήσουν πληροφορίες για τουριστικούς προορισμούς.

Παρακολουθούμε τη συνομιλία τους σημειώνοντας τυχόν λάθη και σφάλματα. Αφού ολοκληρωθούν όλες οι συνομιλίες, επεμβαίνουμε ώστε να διορθώσουμε τα λάθη. Η διόρθωση των λαθών γίνεται με τρόπο ώστε να μην αποθαρρύνεται ο μαθητής. Σε καμία περίπτωση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

δεν πρέπει οι μαθητές να εκλάβουν το λάθος ως αποτυχία. Οι μαθητές με αναπηρία στην όραση αισθάνονται ιδιαίτερη ανασφάλεια κατά την εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Ένα αρνητικό συναίσθημα θα τους αποθαρρύνει για τη συνέχιση της προσπάθειάς τους.

Δραστηριότητα 3

Καλούμε τους μαθητές να ανοίξουν το βιβλίο τους στη σελίδα 130 του βιβλίου βλεπόντων. Τους ζητούμε να διαβάσουν την εκφώνηση της άσκησης 83β1σιωπηρά. Καλούμε την τάξη να αποφασίσει για κάποιο προορισμό εκπαιδευτικής εκδρομής. Οι μαθητές παρουσιάζουν τις προτιμήσεις τους και η τάξη αποφασίζει. Στη συνέχεια αναθέτουμε σε μαθητές να συντάξουν γραπτά διερευνητικές ερωτήσεις πάνω στα θέματα που ζητά η άσκηση και ορίζουμε το χρόνο που τους διατίθεται για τη σύνταξη των ερωτήσεων. Πχ. η ομάδα Α θα ζητήσει πληροφορίες για τη διαμονή, η ομάδα Β για τα αξιοθέατα, η ομάδα Γ θα κλείσει την επιστολή ζητώντας την αποστολή διαφημιστικών φυλλαδίων και η ομάδα Δ θα ασχοληθεί με την αποφώνηση της επιστολής.

Με τη συμπλήρωση του χρόνου καλούμε τους μαθητές να διαβάσουν φωναχτά τα γραπτά τους. Ο δάσκαλος δίνει το παράγγελμα και ορίζει τη σειρά της ανάγνωσης.

Οι μαθητές την ίδια στιγμή έχουν την ευκαιρία να διορθώσουν τα λάθη τους, χωρίς την παρεμβολή του δασκάλου.

Δραστηριότητα 4

Άσκηση 5, σελ. 131

Οι μαθητές αναλαμβάνουν ομαδική εργασία για τη Σαντορίνη. Ο δάσκαλος ορίζει ομάδες και μοιράζει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<p>Στάδιο 4^ο</p> <p>Παραγωγή προφορικού λόγου</p> <p>Πολυαισθητηριακή προσομοίωση του γεωφυσικού φαινομένου της Καλντέρας στη Σαντορίνη</p> <p>Στόχος:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να αντιληφθούν οι μαθητές πώς σχηματίστηκε και πώς είναι η Καλντέρα 2. Να αναπτύξουν τη λεπτή δεξιότητα <p>Γλωσσική λειτουργία:</p> <p>Κυριολεκτική και μεταφορική χρήση του ρήματος «βουλιάζω»</p>	<p>τομείς έρευνας. (αρχαιολογία, τουρισμός, παραγωγή προϊόντων, ιδιομορφία στην μορφολογία του εδάφους, κλπ)</p> <p>Καλό είναι να δείξουμε στους μαθητές πώς είναι η Καλντέρα της Σαντορίνης ώστε η μάθηση να γίνει από επικοινωνιακή βιωματική.</p> <p>Προτείνουμε το ιδιαίτερα συγκλονιστικό θέαμα της Καλντέρας της Σαντορίνης να διδαχθεί στους μαθητές με ολική απώλεια όρασης ως εξής:</p> <p>Χρησιμοποιούμε υλικά από την καθημερινή ζωή και απτικό υλικό (λεκάνη, κανάτα με νερό, μάρμαρα, μακέτες) τα οποία έχουμε προνοήσει να φέρουμε στην τάξη.</p> <p>Χρησιμοποιούμε ένα μεγάλο γραφείο για να τοποθετήσουμε τα υλικά. Οι μαθητές στέκονται όρθιοι μπροστά από τα θρανία τους. Είναι σημαντικό να διευκολύνουμε την κίνηση των μαθητών μέσα στην τάξη, ώστε να μην γίνονται αδέξιες ενέργειες και προκαλείται άγχος που επιβραδύνει τη διαδικασία.</p> <p>Εξοικειώνουμε τους μαθητές με τα υλικά (λεκάνη, κανάτα με νερό, μάρμαρο). Λέμε: «Γιάννη, τώρα θα σου δώσω μια λεκάνη. Θα την κρατήσεις μέχρι να σου τη ζητήσω». Περνάμε το δεύτερο αντικείμενο στο μαθητή. Λέμε: «Μαρία, τώρα θα σου δώσω μια κανάτα με νερό. Θα την κρατήσεις μέχρι να σου τη ζητήσω» κοκ.</p> <p>Στη συνέχεια ζητούμε από τους μαθητές να μας βοηθήσουν στο στήσιμο της Καλντέρας:</p> <p>Ένας μαθητής τοποθετεί τη λεκάνη πάνω στο τραπέζι και ο δεύτερος μαθητής ρίχνει το νερό μέσα στη λεκάνη (σχολιάζουμε: «Η Σαντορίνη όπως όλοι ξέρετε βρίσκεται στο Αιγαίο Πέλαγος»).</p>
--	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	<p>Υποδεικνύουμε στο μαθητή να γεμίσει τη λεκάνη κατά το 1/3 (τα άτομα με αναπηρία στην όραση βυθίζουν το δάχτυλο ή το χέρι τους στο υγρό για να αντιληφθούν τον όγκο του σε σχέση με το σκεύος στο οποίο περιέχεται).</p> <p>Καλούμε τους μαθητές να αγγίξουν τα υλικά.</p> <p>Ζητούμε από άλλο μαθητή να μεταφέρει τα δύο κομμάτια μάρμαρο, για τα οποία έχουμε προνοήσει να είναι ακατέργαστα, να «κλειδώνουν» το ένα στο άλλο και να έχουν τέτοιο μέγεθος, ώστε να εξέχουν κατά τα 2/3 από την επιφάνεια του νερού και τα τοποθετεί στη μέση της λεκάνης .</p> <p>Τέλος, ζητούμε από μαθητή να τοποθετήσει στην επιφάνεια του μάρμαρου μακέτες από σπίτια.</p> <p>Καλούμε τους μαθητές να αγγίξουν τα υλικά (Σχολιάζουμε: «Η Σαντορίνη είναι ένα ιδιαίτερα γραφικό νησί και αγαπημένος προορισμός πολλών Ελλήνων και ξένων τουριστών. Ιδίως το καλοκαίρι βουλιάζει από τους τουρίστες! Πριν 2 χιλιάδες χρόνια περίπου, το 1450 π.Χ. έγινε ένας μεγάλος σεισμός, όπως όλοι ξέρουμε, και ένα μέρος του νησιού βούλιαξε στη θάλασσα!»).</p> <p>Τη στιγμή αυτή αποκολλούμε το ένα κομμάτι μάρμαρο και το αφήνουμε να πέσει με θόρυβο μέσα στη λεκάνη ώστε να ακουστεί ο παφλασμός του νερού. Συνεχίζουμε: «η μεγάλη χαράδρα που σχηματίστηκε είναι η Καλντέρα»).</p> <p>Καλούμε τους μαθητές να αγγίξουν την κάθετη επιφάνεια του μάρμαρου που στέκει όρθιο μέσα στο νερό και να βυθίσουν το χέρι τους στο νερό για να αγγίξουν το βυθισμένο κομμάτι μάρμαρο.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Η αφή και η ακοή είναι αισθήσεις</p>
--	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

	<p>εξαιρετικά αναπτυγμένες στα άτομα με ολική απώλεια όρασης και ένας τρόπος να προσλαμβάνουν πληροφορίες και να αντιλαμβάνονται στοιχεία του περιβάλλοντος. Όσο καλή και λεπτομερής να είναι η λεκτική περιγραφή της καλντέρας δεν μπορεί να συγκριθεί με την απτική και ακουστική αντίληψη. Εξάλλου πολλά άγνωστα στοιχεία μπορούν να κατανοηθούν και να συγκρατηθούν εύκολα από τους μαθητές, εάν χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο μιας πραγματικής κατάστασης.</p>
--	---

Βιβλιογραφία

Γεωργαντζή, Ε. (1999). *Αστερίας 4, Επικοινωνιακή μέθοδος ελληνικής γλώσσας για παιδιά*, Βιβλίο μαθητή και Παιδαγωγικός οδηγός για το διδάσκοντα. Αθήνα: NEOHEL.

Marsh, D., Linnila, M., Ojala, T., Peuraharju, N., Poor, Z., Stevens, A., Wieseemes, R. and Wolff, D. (2005) *Special education needs in Europe-The teaching and learning of Languages-Teaching Languages to Learners with special needs*, Finland: European Commission.

Συμβούλιο της Ευρώπης, (2008). *Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο αναφοράς για τις γλώσσες*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (απόδοση στην ελληνική).

Talbot-Strettle, L. and Anellia Mladenova (2003). Project “Listen & Touch: A Basic English Course for the visually Impaired”.

Αρθρογραφία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Nikolic , T.

“Teaching a

Foreign Language to Visually Impaired Children in School” *Language teaching* 19 (3), (1986): 278-231.

Ηλεκτρονικές πηγές

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/enimerosi/vivlio/review1.htm>

<http://www.greeklanguage.gr/certification/node/99>

4. Μεταγραφή για εκτύπωση σε Braille (Αστερίας 4/Βιβλίο μαθητή)

σελ. 13 - 21

σελ. 13

1η Ενότητα: Τα τηλεφωνήματα

1. Τα κύματα του Αιγαίου

Τραγούδι

Τα κύματα του Αιγαίου ταξιδεύουν

Τα κύματα του Αιγαίου ταξιδεύουν/σε μύρια δαντελένια ακρογιάλια,/ έχοντας πάντα συντρόφους πιστούς/μικρά θαλασσοπούλια και κοράλλια.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Γύρω

από τ'

απρόσιτα τα βράχια/της Σαντορίνης το ηφαίστειο χαιρετούν/
κι ο Αίολος ανοίγει τα ασκιά του,/της Μύκονου οι μύλοι να γυρνούν.

Μπροστά στις Τήνου την ψηλή Παναγιά/έρχονται πάλι για να
προσκυνήσουν,/ στα γραφικά της Πάρου λιμανάκια/αργά, νοχελικά να
σεργιανίσουν.

Παιχνίδια παίζει ο ήλιος με το πεύκο/στης Σύρου τις πυκνές ξερολιθιές/
και το φεγγάρι στη θάλασσα γυρεύει/ονείρου μελωδίες μαγικές.

Μαρμάρινα λιοντάρια καθισμένα/της Δήλου τις ακτές περιφρουρούν,/
ενώ τα καταγάλανα νερά της /πάνω στα άσπρα βότσαλα γλιστρούν.

Γοργόνες του πελάγους και του ανέμου/μιλούν για ιστορίες του βυθού,/
περνώντας από όρμους, παραλίες,/λούζονται μέσ(α) στο φως του ουρανού.
(δισ)

σελ. 14

2. Κάνω ασκήσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1

Απάντη

σε στις ερωτήσεις - Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Για ποια νησιά του Αιγαίου μάς μιλάει το ποίημα;

.....
.....

2. Τι χαρακτηριστικά για κάθε νησί αναφέρονται στο ποίημα; Συνέχισε όπως:

1. Σαντορίνη - απρόσιτα βράχια, ηφαίστειο

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

3. Βρες τα ουσιαστικά και τα επίθετα που αναφέρονται στη θάλασσα, στ' ακρογιάλια, στην πανίδα και στη χλωρίδα της.

Ουσιαστικά

.....
.....
.....
.....

Επίθετα

.....
.....
.....
.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

4. Τι κάνουν: Τα κύματα, ο ήλιος, το φεγγάρι, τα λιοντάρια και οι γοργόνες;
Γράψ' τα.

.....
.....
.....
.....

5. Συμπλήρωσε όπως το παράδειγμα: Ο βράχος - οι βράχοι - τα βράχια

- Ο λόγος .....
- Ο χρόνος .....
- Ο αδερφός .....
- Ο ξάδερφος .....
- Ο ανιψιός .....

σελ. 15

3. Διάλογοι

A. Τελείωσα όλα τα μαθήματά μου. Ζήτη!

Μίμης: Μαμά, τελείωσα όλα τα μαθήματα μου! Μπορώ να τηλεφωνήσω στην Ελένη να έρθει να παίξουμε;

Μαμά: Εντάξει, τηλεφώνησέ της. Μόνο που ο πατέρας σου και εγώ θα φύγουμε. Θα λείψουμε περίπου τέσσερις ώρες, γιατί θα πάμε στα εγκαίνια μιας έκθεσης ζωγραφικής και μετά θα πάμε στον κινηματογράφο με τους γονείς του Άρη.

Μίμης: Δεν πειράζει, μαμά. Λείψετε όση ώρα θέλετε, πηγαίνετε όπου θέλετε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΚΑΙ

ΚΑΝΤΕ

ό,τι θέλετε. Μη ανησυχείτε για μας. Εμείς θα παίζουμε στο δωμάτιο μου.
Έχω το καινούργιο επιτραπέζιο παιχνίδι που μου χαρίσατε ο μπαμπάς και εσύ
στα γενέθλια μου.
Α! ξέχασα! Χρειάζονται τέσσερις παίκτες, γιατί αυτό το παιχνίδι παίζεται (το
λιγότερο) με τέσσερα άτομα.
Μαμά, μπορώ να τηλεφωνήσω στον Άρη και στο Μίλτο;

σελ. 16

Μαμά: Τηλεφώνησε σ' όσους φίλους θέλεις. Αλλά να παίζετε ήσυχα, όσο θα
λείπουμε. Σύμφωνοι;

Μίμης: Σύμφωνοι, μαμά! Μην ανησυχείς καθόλου. Είσαι τέλεια! Είσαι η
καλύτερη μαμά του κόσμου. Είσαι τόσο καλή, όσο καμία άλλη μαμά στον
κόσμο. Και... σε ποιον κινηματογράφο θα πάτε;

Μαμά: Σ' έναν καινούργιο που άνοιξε στην περιοχή μας. Είναι ένα
πολυώροφο κτίριο, στο οποίο λειτουργούν παράλληλα δέκα αίθουσες
κινηματογράφου. Και το καταπληκτικότερο ποιο είναι; Ότι οι θέσεις είναι
αριθμημένες και μπορείς να κρατήσεις τη θέση σου τηλεφωνικώς
πληρώνοντας με την πιστωτική κάρτα. Είναι τόσο κοντά επίσης, ώστε κανείς
πάει με τα πόδια.

Μίμης: Καταπληκτικό! Καλή διασκέδαση, λοιπόν. Καλό βράδυ, μαμά! Να
περάσετε καλά κι εμείς θα περάσουμε εδώ ακόμη καλύτερα! Μαμά, μη
φύγεις, πάω ένα λεπτό στον κήπο να μαζέψω το ποδήλατό μου, γιατί
ψιχαλίζει.

σελ. 17

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

4.

Κάνω

ασκήσεις

1 Απάντησε στις ερωτήσεις προφορικά

1. Τι ανακοινώνει ο Μίμης στη μαμά του με χαρά; Τι την ρωτάει στη συνέχεια;
2. Τι του λέει η μαμά του; Τι προσθέτει; Πού θα πάνε ο πατέρας του και η μητέρα του; Με ποιους θα πάνε; Πόσο θα λείψουν;
3. Τι λέει ο Μίμης στη μαμά του; Πειράζει που θα φύγουν; Τι της λέει επίσης; Πού της λέει ότι θα παίξουν; Ποιο παιχνίδι της λέει ότι θα παίξουν με την Ελένη; Ποιοι του το χάρισαν; Πότε; Τι ξέχασε ο Μίμης; Πόσοι παίκτες χρειάζονται; Γιατί; Με πόσα άτομα παίζεται, το λιγότερο, αυτό το παιχνίδι; Γ' αυτό, τι ρωτάει επίσης ο Μίμης τη μαμά του;
4. Τι του λέει η μαμά του;
5. Ο Μίμης συμφωνεί; Τι της λέει ακόμη; Τι προσθέτει; Τι τη ρωτάει στη συνέχεια;
6. Τι του απαντάει η μαμά του; Πώς περιγράφει το μέρος που θα πάνε; Ποιο είναι το καταλληλικότερο; Πώς είναι οι θέσεις; Πώς μπορεί κανείς να κρατήσει τη θέση του; Τι προσθέτει;
7. Πώς το βρίσκει αυτό που του λέει η μαμά του, ο Μίμης; Τι της εύχεται; Τι της λέει στο τέλος;

2 Κάνε μία γραπτή παράγραφο απαντώντας στις ερωτήσεις

Η παράγραφος

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σελ. 18

5. Διάλογοι

Β. Ένα τηλεφώνημα στον Άρη (συνέχεια)

Μίμης: Μαμά, τηλεφώνησε κανείς, (όσο) ήμουν στον κήπο;

Μαμά: Όχι, Μίμη, κανείς δεν τηλεφώνησε, κανείς δε σε ζήτησε. Κάποιος τηλεφώνησε και επέμενε να του δώσω κάποια κυρία Μαρκέτου. Του είπα ότι πήρε λάθος αριθμό αλλά αυτός τίποτα· στο τέλος τού το 'κλεισα και ησύχασα.

Μίμης: Δεν είμαστε καλά. Καλά τού 'κανες και το 'κλεισες. Πώς επιμένουν έτσι μερικοί άνθρωποι. Μαμά, και κάτι άλλο, μήπως έχεις το καινούργιο τηλέφωνο του Άρη; Άλλαξε πριν δύο μέρες.

Μαμά: Ένα λεπτό να δω το καταλογάκι μου. Μμ! Μμμ! Δυστυχώς δεν το έχω. Για τηλεφώνησε, Μίμη, στο 131, στις πληροφορίες καταλόγου Αττικής, γιατί ο τηλεφωνικός κατάλογος σίγουρα δε θα το έχει ακόμη.

Ο Μίμης παίρνει το 131 και να τι ακούει: "Πληροφορίες καταλόγου Αττικής, παρακαλώ, περιμένετε. Είστε σε γραμμή προτεραιότητας". Σε λίγο: "Θέση 14, λέγετε, σας ακούω"

Μίμης: Παρακαλώ, θα ήθελα το τηλέφωνο Πετρόπουλος Άρης, Άνδρου 10.

Τηλεφωνήτρια: Ένα λεπτό παρακαλώ.

Σε λίγο..

Τηλεφωνήτρια: Είναι 32.56.789 Τριάντα-δύο-πενήντα-έξι-επτακόσια-ογδόντα-εννέα.

Μίμης: Σας ευχαριστώ πολύ.

Τηλεφωνήτρια: Τίποτα, ευχαριστούμε που μας καλέσατε.

Ο Μίμης σχηματίζει στο καντράν της τηλεφωνικής συσκευής τον αριθμό τρεις, τέσσερις φορές.

Μίμης: Μπα! Τι γίνεται; Όλο βουίζει. Είναι κατειλημμένο. Ποιος μιλάει με τις (μονολογεί) ώρες; Ας προσπαθήσω άλλη μία φορά και μετά θα πάρω το Μίλτο. Άλλωστε ο Άρης είναι (τόσο) φλύαρος (όσο) και η αδερφή του οπότε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ή ο
Άρης

μιλάει ή εκείνη.

Μίμης: 3 2 . 5 6 . 7 8 9

Τηλέφωνο: Ντριννν.....

Μίμης: Τώρα καλεί αλλά κανένας δεν απαντάει. Φαίνεται θα λείπουν ή θα έφυγαν. Άσε, θα πάρω αργότερα.

σελ. 19

Σε λίγο... Ξαφνικά χτυπάει το κουδούνι της πόρτας! Ο Μίμης πάει να ανοίξει και ποιον βλέπει μπροστά του; Μα φυσικά τον Άρη με τους γονείς του.

Η μαμά του Άρη: Γεια σας! Ήρθαμε με τον Άρη. Σκεφτήκαμε να τον φέρουμε να παίξει με το Μίμη, (όση) ώρα θα είμαστε στον κινηματογράφο.

Η μαμά του Μίμη: Τι ωραία έκπληξη που μας κάνατε! Ο Μίμης φαίνεται ενθουσιασμένος. Πριν λίγο σας έπαιρνε για να σας πει να φέρετε τον Άρη.

Η μαμά του Άρη: Είδες σύμπτωση; Τα μεγάλα πνεύματα συναντιούνται.

6. Κάνω ασκήσεις

Κάνε όσες περισσότερες ερωτήσεις μπορείς επάνω στο κείμενο

Όσο ο Μίμης ήταν στον κήπο δεν τον ζήτησε κανείς στο τηλέφωνο. Μόνο κάποιος ζήτησε κάποια κυρία Μαρκέτου. Η μαμά του Μίμη τού είπε ότι πήρε λάθος αριθμό. Εκείνος επέμενε ότι πήρε το σωστό αριθμό. Στο τέλος η μαμά του Μίμη τού το 'κλεισε. Ο Μίμης στη συνέχεια ρώτησε τη μαμά του αν είχε το καινούργιο τηλέφωνο του Άρη, που είχε αλλάξει πριν δύο μέρες, γιατί το είχε χάσει. Ούτε η μαμά του όμως το είχε γραμμένο πουθενά. Ο Μίμης τότε πήρε το 131, τις πληροφορίες καταλόγου Αττικής, και το έμαθε. Στη συνέχεια πήρε τον Άρη αλλά στην αρχή το τηλέφωνο ήταν κατειλημμένο και βούιζε συνεχώς και μετά δεν απαντούσε. Ξαφνικά όμως χτύπησε η πόρτα. Ήταν ο Άρης με τους γονείς του, οι οποίοι έκαναν την ίδια σκέψη με το Μίμη και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

έφεραν

τον

Άρη να παίξει μαζί του, όση ώρα θα έλειπαν στον κινηματογράφο.

σελ. 20

7. Διάλογοι

Γ. Ένα τηλεφώνημα στο Μίλτο (συνέχεια)

Μίμης: 45.67.891 Σαράντα πέντε, εξήντα επτά, οκτακόσια ενενήντα ένα.

Αυτόματος τηλεφωνητής: "Πήρατε τον αριθμό 45.6 7.891. Αυτή τη στιγμή απουσιάζουμε. Μετά το χαρακτηριστικό σήμα αφήστε το μήνυμά σας ή στείλτε φαξ και εμείς θα επικοινωνήσουμε μαζί σας το συντομότερο δυνατό."

Μπιπ!!

Το μήνυμα

Μίμης: "Μίλτο, αν έρθεις μέχρι τις 6, πάρε με τηλέφωνο ή έλα κατευθείαν στο σπίτι μου. Θα είναι εδώ ο Άρης και η Ελένη και θέλουμε κι εσένα για να παίξουμε όλοι μαζί. Άντε γεια, Μίμης."

Η ώρα περνάει και ο Μίμης δεν παίρνει κανένα τηλεφώνημα.

Μίμης: Παιδιά, ο Μίλτος δεν τηλεφώνησε ακόμη. Θα ξαναδοκιμάσω.

47.67.891. Α! τώρα καλεί. Θα γύρισαν.

Ο μπαμπάς του Μίλτου, ο κύριος Τάκης: Εμπρός! Ορίστε, παρακαλώ.

Μίμης: Κύριε Τάκη, καλησπέρα σας. Μήπως είναι εκεί ο Μίλτος;

Κύριος Τάκης: Δυστυχώς, παιδί μου, δε γύρισε ακόμη από το φροντιστήριο.

Έχει αγγλικά. Θα είναι εδώ περίπου στις τέσσερις. Θέλεις να του πω να σε πάρει μόλις επιστρέψει; Θέλεις να του αφήσεις κάποιο μήνυμα;

Μίμης: Μάλιστα, κύριε Τάκη. Ήθελα να τον ρωτήσω αν θέλει να έρθει στο σπίτι μου να παίξουμε.

Κύριος Τάκης: Εντάξει, παιδί μου. Μόλις έρθει θα του πω να σου τηλεφωνήσει. Στις 4.15 είναι κατάλληλη ώρα ή μήπως θα έχει πέσει κανείς για μεσημεριανό

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΎΠΝΟ

ΚΑΙ ΤΟΝ

ξυπνήσει ο Μίλτος;

Μίμης: Όχι, όχι, κύριε Τάκη, δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Κανείς δεν κοιμάται το μεσημέρι στο σπίτι μας.

σελ. 21

Μίμης: Α! ξέχασα. Σημειώστε κάπου τον αριθμό του καινούργιου μας ψηφιακού τηλεφώνου. Σήμερα ήρθε ο ΟΤΕ και μας το τοποθέτησε. Μας έβαλαν και μια καινούργια συσκευή με πλήκτρα. Νομίζω ότι ο Μίλτος δεν το έχει γραμμένο.

Κύριος Τάκης: Εντάξει, παιδί μου. Μείνε ήσυχος. Με γεια και το καινούργιο σας τηλέφωνο.

Μίμης: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Τάκη. Γεια σας!

8. Κάνω ασκήσεις

1 Απάντησε στις ερωτήσεις προφορικά

1. Ποιον παίρνει ο Μίλτος στο τηλέφωνο; Ποιος απαντάει; Τι αφήνει ο Μίμης;
2. Μετά από αρκετή ώρα παίρνει ο Μίμης κανένα τηλεφώνημα; Τι κάνει τότε; Ποιος απαντάει στο τηλέφωνο; Τι λέει ο κύριος Τάκης στο Μίμη; Πού είναι ο Μίλτος; Τι ρωτάει ο κύριος Τάκης το Μίλτο;
3. Τι μήνυμα αφήνει ο Μίμης στον κύριο Τάκη για το Μίλτο; Τι του λέει ο κύριος Τάκης; Τι ρωτάει επίσης;
4. Τι απαντάει ο Μίμης; Υπάρχει πρόβλημα; Κοιμάται κανείς στο σπίτι του Μίμη το μεσημέρι; Τι λέει ο Μίμης στον κύριο Τάκη να σημειώσει; Γιατί; Τι του λέει ο κύριος Τάκης; Τι του εύχεται;

2 Κάνε μία γραπτή παράγραφο απαντώντας στις ερωτήσεις

Η παράγραφος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

5. Προσαρμογή Αστερίας 4

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Σελ. 13

Δεδομένα βιβλίου

- 1η Ενότητα: Τα τηλεφωνήματα
- Τα κύματα του Αιγαίου

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή του ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη μεταξύ τους

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Τεκμηρίωση

- διευκόλυνση της απτικής ανάγνωσης.
- δόκιμη απόδοση της μορφής του ποιήματος

Σελ. 14

Δεδομένα βιβλίου

- 2. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 15-16

Δεδομένα βιβλίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- 3.
Διάλογ

οι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 17

Δεδομένα βιβλίου

- 4. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 18 – 19

Δεδομένα βιβλίου

- 5. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 20 – 23

Όπως οι σελίδες 18 - 20

Σελ. 24 – 25

Δεδομένα βιβλίου

- 10α. Τί γίνεται στην Ελλάδα;

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- καταργείται η

μορφή των κειμένων «στήλη» και αντικαθίσταται με απόδοση των κειμένων σε σειρά. Όπου υπάρχει κουκίδα η παρεμβάλλεται κενή σειρά.

- το «για να..., επειδή, Ο Άρης σάς συμβουλεύει» καταλαμβάνουν μια σειρά το καθένα και ακολουθεί το κείμενο.
- τα συννεφάκια αντικαθίστανται από τυπικό διάλογο και δίνονται μετά το κείμενο κάθε στήλης.
- Το περιεχόμενο του αστερίσκου δίνεται σε παρένθεση μετά το: ΕΚΑΒ
- σελ. 25: τα: Α, Β, Γ, κλπ δίνονται στο τέλος του περιεχομένου της σελ.24

Τεκμηρίωση

- Η διάταξη της σελίδας με τον παραπάνω τρόπο δίνει με σαφήνεια τις πληροφορίες, διευκολύνει την ανάγνωση και παράλληλα διατηρεί το ανάλαφρο ύφος της ενότητας

Σελ. 25

Δεδομένα βιβλίου

- 10β. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: εκφώνηση: «Βρες το σωστό, αφού διαβάσεις τα κείμενα»,
- διάταξη άσκησης: 1. Το κινητό είναι: α. παιχνίδι, β. μέσο επικοινωνίας
- 2.: εκφώνηση: «Βρες στο κείμενο 1 μια φράση που σημαίνει το ίδιο με τη φράση του Μίλτου: «μπορούν πάντα να με βρίσκουν»
- 3.: Το ίδιο με το 1

Τεκμηρίωση

- Ο μαθητής δεν μπορεί να σημειώσει στο βιβλίο του

Σελ. 26 – 27 – 28 – 29

Δεδομένα βιβλίου

- 11. Διάλογοι – 12. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- σελ. 29: το πλαίσιο: ΠΡΟΣΟΧΗ
- Τα επίθετα δίνονται ξεχωριστά για κάθε γένος και αριθμό: αρσενικό – ενικός αριθμός – αρσενικό πληθυντικός αριθμός και ακολουθούν οι τύποι σε σειρά με πλάγια κάθετη για κάθε πτώση

Τεκμηρίωση

- Η ομαδοποίηση διευκολύνει το μαθητή στην ανάγνωση

Σελ. 30 – 31 – 32

Δεδομένα βιβλίου

- 13. Κείμενα – 14α. Κάνω ασκήσεις -14β. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 33 – 34 – 35

Δεδομένα βιβλίου

- 15. Λογοτεχνία – 16 Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 36 - 37

Δεδομένα βιβλίου

- 1α. Τι γίνεται στην Ελλάδα – 17β. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Αφαιρεί

ται ο

χάρτης και αποδίδεται από διδάσκοντα σε ανάγλυφη μορφή από συσκευή
riafe

- Αφαιρούνται οι φωτογραφίες

Τεκμηρίωση:

- είναι ενδιαφέρον να αντικατασταθεί ο χάρτης από απτικό για το μαθητή με πρόβλημα όρασης.
- προσλαμβάνει με αυτό τον τρόπο μια πληροφορία που είναι βασική για τα χαρακτηριστικά της Εγνατίας Οδού και συνειδητοποιεί τη σπουδαιότητα του έργου.

Σελ. 38 – 39

Δεδομένα βιβλίου

- 18. Πολιτισμός
- κυκλαδικός πολιτισμός
- 19. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Αφαιρούνται οι εικόνες
- Αφαιρείται το κεφάλαιο 19. Κάνω ασκήσεις
- Για να έχει κάποιο ενδιαφέρον η γνωριμία με τα Ειδώλια του Κυκλαδικού πολιτισμού θα μπορούσε: α. να μεταφερθούν αυτά σε απτική δισδιάστατη μορφή με riafe και να ενταχτούν μέσα στο βιβλίο, όπως οι χάρτες ή να κατασκευαστούν μέσα στην τάξη με πλαστελίνη ειδώλια κατά το δυνατόν όμοια με αυτά που εικονίζονται. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε ο μαθητής να απαντήσει στις ερωτήσεις του κεφ. 19.

Προτεινόμενη αλλαγή

- εισαγωγή του υπότιτλου: «Διάσημοι Κυκλαδίτες μιλούν για τον πολιτισμό τους»
- διάταξη σελίδας: κάθε άγαλμα παρουσιάζει τον εαυτό του, π.χ.: Αρπιστής: Αγαπώ πολύ τη μουσική, κλπ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- ΤΟ
περιεχό

μενο του αστερίσκου μπαίνει σε παρένθεση μετά τον τίτλο: ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Τεκμηρίωση

- το οπτικοποιημένο υλικό δίνεται σε μορφή διαλόγου
- οι ερωτήσεις του κεφ. 19 αντλούν τις απαντήσεις τους από την παρατήρηση των αντίστοιχων εικόνων.

Σελ. 40

Δεδομένα βιβλίου

- 20. Ειδώλια Κυκλαδίτικα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Αφαιρούνται οι εικόνες

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή του ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη μεταξύ τους
- άσκ. 2: εκφώνηση: Γράψε όπως στο παράδειγμα:
- διάταξη άσκησης: Κατά και άσπρος κάτασπρος άσπρος

A. Κατά και ξανθός ..... ξανθός

Κατά και κόκκινος ..... κόκκινος

B. Παν και όμορφος πανέμορφος (έ, ύ, ά) όμορφος

Παν και έξυπνος ..... έξυπνος, κλπ

Τεκμηρίωση

- η απόδοση του ποιήματος με τον παραπάνω τρόπο διατηρεί τον ειρμό της ανάγνωσης
- ομαδοποιείται η παραγωγή λέξεων με σύνθεση με πρώτο συνθετικό το: «κατά» και δεύτερο συνθετικό το: «παν» για την εμπέδωση του φαινομένου.

Σελ. 41

Δεδομένα βιβλίου

- 2η Ενότητα: Άνθρωποι και μηχανές
- 22α. Κείμενα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Παρατηρήσεις

/ Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 22β., 2: η διάταξη της άσκησης όπως η αντίστοιχη στο κεφ. 21, σελ. 40, 2,
- η αλλαγή του χαρακτήρα στο πεντακάθαρος μέσα σε παύλες
- περιεχόμενο «συννεφάκια» στο τέλος του κειμένου: Για αυτό τα παιδιά φωνάζουν χαρούμενα «Είναι καταπληκτικό ..... καινούργιο!»

Τεκμηρίωση

- οι ευχές μέσα στο συννεφάκι είναι σημαντική πληροφορία και για αυτό δίνεται σε εισαγωγικά
- 22β., 2: για να τονιστεί ο τρόπος που γίνεται η σύνθεση, το χρωματιστό γράμμα μπαίνει ανάμεσα σε παύλες

Σελ. 42 – 43

Δεδομένα βιβλίου

- 23. Διάλογοι, 24. Ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 44 – 45 - 46 – 47

Δεδομένα βιβλίου

- 25. Λογοτεχνία
- 26. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 26. Κάνω ασκήσεις
- 1: εκφώνηση: «Συμπλήρωσε τα χαρακτηριστικά: α. του μπάριμπα – Γάντζου και β. του κυρίου Γουργούρη», όπου οι προτάσεις με τα μέρη του προσώπου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΣΥΝΙΣΤΟ

ύν μια

παράγραφο με την ένδειξη α. και β.. Με τον ίδιο τρόπο προσαρμόζεται και η άσκ. 2

- σελ. 46
- άσκ. 3: εκφώνηση: «Σε δύο μικρές παραγράφους περίγραψε δύο φίλους σου ή τον εαυτό σου και ένα φίλο σου. Ό, τι δεν ξέρεις συζήτησέ το με τη δασκάλα σου μέσα στην τάξη», όπου οι παράγραφοι δίνονται με τα αποσιωπητικά η μια κάτω από την άλλη
- Σελ. 47
- άσκ. 3: σύμβολο «[...] με παράθεση των: ώστε / που με «ή»

Τεκμηρίωση

- Η διάταξη των ασκήσεων με αυτό τον τρόπο διευκολύνει την ανάγνωση.

Σελ. 48 – 49 – 50

Δεδομένα βιβλίου

- 27. Πίνακες Γραμματικής - Σύνταξης

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τίτλος: «Γραμματική - Σύνταξη»
- οι στήλες με την κλίση των αντωνυμιών και των ουσιαστικών αντικαθίστανται από την παράθεση των τύπων κατά παράταξη με κενό μεταξύ τους. Κάθε αριθμός καταλαμβάνει μια σειρά
- οι πολλαπλές επιλογές – σκέλη των γραφικών < > δίνονται με πλάγια κάθετη μεταξύ τους
- σελ. 50
- άσκ.: 8, 9, 10: το περιεχόμενο των στηλών ομαδοποιείται και οι ομάδες η καθεμία με τα διακριτικά της δίνονται η μία κάτω από την άλλη.

Τεκμηρίωση

- διευκόλυνση ανάγνωσης
- κατάργηση «πίνακα»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σελ. 51

Δεδομένα

βιβλίου

- 28. Κείμενα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- το περιεχόμενο κάθε πλαισίου αποτελεί μια παράγραφο που φέρει την ίδια αρίθμηση

Σελ. 52

Δεδομένα βιβλίου

- 29. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- άσκ. 1: εκφώνηση: «Βρίσκομαι στο ..... και .....
- Ταίριαξε τα ονόματα με τη λειτουργία κάθε μηχανήματος όπως στο παράδειγμα:

Βρίσκομαι στον αυτόματο πωλητή γραμματόσημων και αγοράζω γραμματόσημα.

- διάταξη άσκησης: Τα ονόματα των μηχανημάτων φέρουν τυχαία αρίθμηση από το 1 έως το 6

1 Αυτόματος πωλητής καφέ, 2. Αυτόματος Φωτογράφος, κλπ

1 – 2

Τεκμηρίωση

- άσκ. 1: ο μαθητής θα συνδυάσει τα χαρακτηριστικά με το όνομα του μηχανήματος και έτσι θα μάθει τι κάνει πιο.
- τα άτομα με αναπηρία στην όραση:
  1. δεν μπορούν να έχουν οπτική αντίληψη των αυτόματων πωλητών
  2. είναι αδύνατο να αποκτήσουν ολοκληρωμένη απτική αντίληψη ακόμη και αν έχουν βρεθεί μπροστά σε ένα τέτοιο μηχάνημα λόγω του μεγέθους τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

3. ε

ί

ναι όμως χρήσιμο να ξέρουν πώς να το ζητούν, όταν το έχουν ανάγκη.

Σελ. 53

Δεδομένα βιβλίου

- 30 Κείμενα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- εκφώνηση: «Τι σημαίνουν τα σήματα; Βρες τι πρέπει να κάνουν οι οδηγοί όταν το σήμα λέει:»

1. Υποχρεωτική κατεύθυνση αριστερά

2. Μπορούν να συνεχίσουν την πορεία τους μόνο τα αυτοκίνητα που θα στρίψουν δεξιά, κλπ

α. απαγορεύεται η κατεύθυνση δεξιά

β. απαγορεύεται να συνεχίσουν την πορεία τους τα αυτοκίνητα που θα στρίψουν αριστερά, κλπ,

Διάβασε το παράδειγμα: Υποχρεωτική κατεύθυνση αριστερά – απαγορεύεται η κατεύθυνση δεξιά

Τεκμηρίωση

- Τα οπτικά σημαινόμενα αντικαθίστανται από αφηγηματική περιγραφή με τρόπο που ο μαθητής να αντιληφθεί το περιεχόμενό τους και παράλληλα να εξασκηθεί στην ονοματική και απρόσωπη σύνταξη.

Σελ. 54

Δεδομένα βιβλίου

- 31. Κείμενα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- πίνακας με κλίση επιθέτων με παράθεσή τους ως εξής:

Ένας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ο εφημερεύων
– ο διημερεύων

– ο διανυκτερεύων

Πολλοί

- οντες, κλπ για τα άλλα γένη

Σελ. 55

Δεδομένα βιβλίου

- 32. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 2.: πολλαπλές επιλογές με παράθεση της ερώτησης και των απαντήσεων σε σειρά με την μορφή: Σημείωσε το σωστό όπως στο παράδειγμα:
- Ποιος ήταν ο παραβάτης: α. ο μοτοσυκλετιστής; β. ο οδηγός του αυτοκινήτου; γ. ένας πεζός;
- 1 - β

Σελ. 56 – 57

Δεδομένα βιβλίου

- 33. Λογοτεχνία
- 34. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 3.: περίοδος: «Όλοι μας έχουμε δει ουρανό» με «όλοι ξέρουμε πώς είναι ο ουρανός»,
- 34. 1.: στήλες με παράθεση των α., β., γ. διαδοχικά με δυο σειρές τελίτσες μεταξύ τους

Τεκμηρίωση

- ο τυφλός μαθητής δεν έχει δει ποτέ ουρανό. Γνωρίζει όμως πώς είναι.

Σελ. 58

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Δεδομένα

βιβλίου

- 35. Του Μίνωα το βασίλειο

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρούνται οι εικόνες

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με πλάγια κάθετη μεταξύ των στίχων
- ο πρίγκιπας με τα κρίνα δίνεται στο επόμενο κεφάλαιο το οποίο φέρει τον υπότιτλο που δεν είναι απαραίτητο να δίνεται και στο cd: «Διάσημοι Μινωίτες»

Τεκμηρίωση

- Διευκολύνεται η οργάνωση του οπτικοποιημένου υλικού.

Σελ. 59

Δεδομένα βιβλίου

- 36. Πολιτισμός
- Μινωικός Πολιτισμός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Εισαγωγή υπότιτλου: «Διάσημοι Μινωίτες μιλούν για τον πολιτισμό τους»

Προτεινόμενη αλλαγή

- διάταξη σελίδας – περιεχομένου

Εμείς οι Μινωίτες λατρεύουμε τη θεά μας..... Λατρεύουμε τον κόσμο της θάλασσας.

Ζωγραφίζουμε τα αγγεία μας με χταπόδια, ψάρια και λουλούδια της θάλασσας.

Πρίγκιπας με τα κρίνα: Είμαι ο πρίγκηπας με τα κρίνα....

Παριζιάνες: Είμαστε οι πιο όμορφες και πιο κομψές απ' όλες τις γυναίκες στην

Κρήτη. Αγαπούμε πολύ το γαλάζιο χρώμα..... Χτενίσματα»

Τεκμηρίωση

- Διατηρείται το ανάλαφρο και ευχάριστο της παρουσίασης.

Σελ. 60 – 61

Δεδομένα βιβλίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- 37.

Διάλογ

οι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- διάταξη σελίδας:

1. Άρης ο αεικίνητος, όμοια και για τους άλλους χαρακτήρες

Τεκμηρίωση

- Η διάταξη της σελίδας με αυτό τον τρόπο αποδίδει στους ήρωες τα επίθετα που τους χαρακτηρίζουν.

Σελ. 64 – 65

Δεδομένα βιβλίου

- 39. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: εκφώνηση: «Συγκεντρώστε τα προτερήματα, δηλαδή τα καλά που έχει ο χαρακτήρας κάθε παιδιού και τα ελαττώματά του, δηλαδή τα άσχημα που έχει ο χαρακτήρας του. Γράψτε όλα τα προτερήματα μαζί και όλα τα ελαττώματα μαζί όπως στο παράδειγμα»

Άρης

Προτερήματα: χαρούμενος –η –ο, γελαστός –η –ο

Ελαττώματα: νευρικός –η –ο

- 5.: εκφώνηση: «με το παραμικρό, να μην επαναλαμβάνω, σιγά μην είναι, δε φτάνει, με αυτό το πλευρό να κοιμάσαι, υπέρ της, φτάνει να». Τις εκφράσεις αυτές θα τις βρεις στο κεφάλαιο 37. Κάνε προτάσεις χρησιμοποιώντας αυτές τις εκφράσεις.

Τεκμηρίωση

- 5: Οι εκφράσεις δίνονται αυτούσιες για τη διευκόλυνση του μαθητή

Σελ. 66

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Δεδομένα

βιβλίου

- 40. Λογοτεχνία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- **Μεταγράφεται**

Προτεινόμενη αλλαγή

- εισαγωγή: μετά το τέλος της επιστολής προσθέτουμε «τα συνθήματά μας είναι: ΜΠΟΪΚΟΤΑΖ, ΟΧΙ ΣΤΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ, ΕΙΡΗΝΗ»

Τεκμηρίωση

Τα συνθήματα των παιδιών δίνονται στο τέλος, διότι ενισχύουν το περιεχόμενο της επιστολής.

Σελ. 67

Δεδομένα βιβλίου

- 41. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- **Μεταγράφεται**

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: εκφώνηση: «Βρείτε το σωστό όπως στο παράδειγμα», όπου το παράδειγμα δίνεται στην αρχή και ακολουθούν οι ερωτήσεις με τις πολλαπλές απαντήσεις με ασύνδετο

Σελ. 68

Δεδομένα βιβλίου

- 42. Οικολογία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- **Μεταγράφεται**

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 69

Δεδομένα βιβλίου

- 43. Οικολογία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Παρατηρήσεις

/ Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- εκφώνηση: «Παρακάτω θα διαβάσεις ονόματα ζώων και φυτών που ζουν στο δάσος. Συγκέντρωσε σε μια ομάδα τα ονόματα των ζώων και σε μια άλλη τα ονόματα των φυτών και όπως στο παράδειγμα. Γράψε τα στον ενικό αριθμό».

1. Φυτά: το κυκλάμινο

2. Ζώα: η κουκουβάγια

Τεκμηρίωση

- Η ομαδοποίηση διευκολύνει το μαθητή στην επίλυση της άσκησης.

Σελ. 70 – 71- 72

Ανάλογα με την 69. Επαναλαμβάνεται η εκφώνηση και το παράδειγμα για κάθε περιβάλλον

Σελ. 73

Δεδομένα βιβλίου

- 47. Οικολογία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τα ζώα στις φωτογραφίες δίνονται στο τέλος του κειμένου κάτω από τον τίτλο: Ζώα και πτηνά της Ελλάδας

Σελ. 74

Δεδομένα βιβλίου

- Το μικρό λεξικό της οικολογίας

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σελ. 75

Δεδομένα βιβλίου

- 48. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 76

Δεδομένα βιβλίου

- 49. Τα ζώα της Ελλάδας

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή του ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

Σελ. 77

Δεδομένα βιβλίου

- 50. Οικολογία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- διάταξη σελίδας: Ο κόκορας λαλεί: Κουκουρικουου..., κλπ για τα υπόλοιπα ζώα

Σελ. 78

Δεδομένα βιβλίου

- 51. Κείμενα

Σύλλογος Προστασίας Φεγγαρούπολης: «Το χαμόγελο της πόλης μας»

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Προτεινόμενη αλλαγή

- διάταξη σελίδας: Τα ονόματα με τους τίτλους των παιδιών δίνονται μετά την άνω κάτω τελεία

Σελ. 79

Δεδομένα βιβλίου

- 52. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- στήλες με «Ποιες απαντήσεις σημαίνουν ναι; Ποιες όχι; Ποιες ίσως; Κάνε τρεις ομάδες όπως στο παράδειγμα
- Ναι: Θα έρθω και θα παραέρθω
- Όχι: Α μπα! Δεν μπορώ.
- Ίσως: Θα προσπαθήσω αλλά δεν είναι σίγουρο

Σελ. 80

Δεδομένα βιβλίου

- 53α. Κείμενα

Το φυλλάδιο διαμαρτυρίας

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 81

Δεδομένα βιβλίου

- 53β. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελ. 82

Δεδομένα βιβλίου

- 54. Μια παλέτα από λουλούδια

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

Σελ. 83 -84 -85

Δεδομένα βιβλίου

- 55. Έκφραση

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- στοίχιση – στήλες με παράθεση του περιεχομένου ομαδοποιημένο σε ασύνδετο
- διάταξη σελίδας: 1. Στην αρχή

Αγάπη μου, Λατρεία μου, κλπ

Στο τέλος

Σε φιλώ γλυκά, Σε γλυκοφιλώ, κλπ

Σελ. 86

Δεδομένα βιβλίου

- 56. Λογοτεχνία

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 87

Δεδομένα βιβλίου

- 57. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 88

Δεδομένα βιβλίου

- 58. Πολύχρυσες Μυκήνες

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

Σελ. 89

Δεδομένα βιβλίου

- 59. Πολιτισμός

Μυκηναϊκός Πολιτισμός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρούνται οι φωτογραφίες
- Εισαγωγή: υπότιτλος: Τις Μυκήνες μας θυμίζουν...

Προτεινόμενη αλλαγή

- διάταξη σελίδας: Μετά τον υπότιτλο δίνονται οι λεζάντες στις φωτογραφίες με εξαίρεση τη Μυκηναία...

Τεκμηρίωση

- Η εισαγωγή του υπότιτλου συμβάλλει στη συσχέτιση του τίτλου του κεφ. 58 και 59 με το περιεχόμενο των εικόνων.

Σελ. 90

Δεδομένα βιβλίου

- 60. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 91 – 92

Δεδομένα βιβλίου

- 61. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 4.: αγκύλες με «ή» και «/»: μου ή σου αρέσει / πάει: το φόρεμα, να ψονίζω ρούχα, κλπ

Σελ. 93 -94 -95

Δεδομένα βιβλίου

- 92. Λογοτεχνία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Προσαρμόζεται στις δυνατότητες του μαθητή

Προτεινόμενη αλλαγή

- σελ. 95, 63. 1.: εκφώνηση: «Φτιάξτε την τάξη σας όπως περιγράφεται στην αρχή της σκηνής Β. 2. Φτιάξτε χάρτινα καπέλα έτσι που να θυμίζουν κεφάλι κότας, σκύλου και γάτας. Αν θέλετε ετοιμάστε και ρούχα αντίστοιχα για κάθε ρόλο. Τέσσερα παιδιά υποδύονται τα τέσσερα πρόσωπα του έργου».

Σελ. 96

Δεδομένα βιβλίου

- 64. Πολιτισμός

Η 28η Οκτωβρίου

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Ως έχει

Σελ. 97 – 98 – 99

Δεδομένα βιβλίου

- 65. Διάλογοι - 66. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρείται στη σελ. 98 η άσκ.1.

Τεκμηρίωση

- Η άσκηση είναι αδόκιμη για μαθητή με αναπηρία στην όραση

Σελ. 100

Δεδομένα βιβλίου

- 67. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 101 – 102

Δεδομένα βιβλίου

- 68. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: εκφώνηση: «Βρείτε το σωστό»,
- παράθεση πολλαπλών επιλογών με παράταξη σε ασύνδετο μετά από άνω κάτω τελεία
- διάταξη άσκησης: 3. με, σε, κλπ ενδιαφέρει, κλπ ο..... η..... το.....

Σελ. 103

Δεδομένα βιβλίου

- 69. Λογοτεχνία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Παρατηρήσεις

/ Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 104 – 105

Δεδομένα βιβλίου

- 70. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 106 – 107 – 108 – 109

Δεδομένα βιβλίου

- 71. Διάλογοι
- 72. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφονται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 72. 1.: εκφώνηση: «Βρείτε το σωστό», όπου οι πολλαπλές επιλογές δίνονται μετά από άνω κάτω τελεία με ασύνδετο»,
- 2.: τα ονόματα και τα ρήματα ομαδοποιούνται, ώστε να δοθούν ένα προς ένα στην οριζόντια αντιστοίχιση,
- διάταξη άσκησης 2.: Ονόματα: εφεύρεση, ανακάλυψη, κλπ
- Ρήματα: ....., ...
- 3.: εκφώνηση: «.....Γράψτε τις αρμοδιότητες, δηλαδή τη δουλειά για την οποία είναι υπεύθυνος / η ο καθένας, τις θεματικές ενότητες που τα παιδιά έχουν προτείνει για τον «Αστερία» και τις θεματικές ενότητες που επιλέξατε να περιέχει το περιοδικό σας. Διαβάστε το παράδειγμα»
- διάταξη άσκησης 3.: Αρμοδιότητες: Αρχισυντάκτης, ..., κλπ

Αστερίας: ....., ..., κλπ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- 4.:

εκφώνη

ση: «Κάθε παιδί ..... με τη βοήθεια του δασκάλου. Γράψτε τα κείμενα ..... περιοδικού»

Τεκμηρίωση

- διευκόλυνση ανάγνωσης
- οι γραμματοσειρές δεν ενδιαφέρουν το μαθητή με αναπηρία στην όραση

Σελ. 110 – 111 – 112

Δεδομένα βιβλίου

- 73. Πίνακες Γραμματικής - Σύνταξης

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Τίτλος: «Γραμματική – Σύνταξη»

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: τα επίθετα και τα επιρρήματα ομαδοποιούνται ένα προς ένα
- 2.: τα επίθετα δίνονται κατά γένος και αριθμό
- 3.: οι αντωνυμίες όπως και τα επίθετα
- η σύνταξη των αντωνυμιών: τα με, σε, για σε ασύνδετο και άνω κάτω τελεία
- οι αντωνυμίες με πλάγια κάθετη και το αντίθετο
- 4.: η αντωνυμία όπως στο 3., 5.: όπως το 4
- 7.: ανάλογα με το 3
- 8α.: οι απρόσωπες εκφράσεις δίνονται με ασύνδετο και άνω κάτω τελεία πριν το: «το ότι»
- οι δευτερεύουσες προτάσεις - υποκείμενα μετά με κάθετη πλάγια ενδιάμεσα
- 11.: τα τρία γένη δίνονται σε σειρά

Σελ. 113

Δεδομένα βιβλίου

- 4. Το τραγούδι της Ευρώπης

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- τυπική μορφή

ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

- τα ονόματα των χωρών μετά το τέλος του ποιήματος

Σελ. 114

Δεδομένα βιβλίου

- Η αρπαγή της Ευρώπης

Παρατηρήσεις /Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρείται η εικόνα

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 115

Δεδομένα βιβλίου

- 75. Κείμενα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Ο χάρτης της Ε.Ε μπορεί να αποδοθεί από το διδάσκοντα σε ανάγλυφη μορφή με συσκευή ρίαφε

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 116 – 117 – 118

Δεδομένα βιβλίου

- 76. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: εκφώνηση: «Βρες ένα ή δύο σωστά», οι πολλαπλές επιλογές δίνονται μετά από άνω κάτω τελεία με ασύνδετο, 2.: εκφώνηση: «Διάβασε το παράδειγμα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΚΑΙ

ΚΑΝΕ ΤΟ

ίδιο για τις χώρες που αναφέρονται στη σελ. 113, Τραγούδι 7. Πρόσθεσε κι άλλες χώρες, τη δική σου χώρα και τις χώρες των παιδιών της τάξης σου»,

- διάταξη άσκησης: 2. Παράδειγμα

Η γλώσσα: Ελληνικά, Η κάτοικος: Ελληνίδα, Ο κάτοικος: Έλληνας, Το προϊόν:

Ελληνικά, Η χώρα: Η Ελλάδα

Η γλώσσα:....., Η κάτοικος: ....., κλπ

Σελ. 119

Δεδομένα βιβλίου

- 77. Πολιτισμός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- το κείμενο δίνεται στην τυπική μορφή αφηγηματικού κειμένου

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 120 – 121

Δεδομένα βιβλίου

- 78. Πολιτισμός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Τα στοιχεία του φακέλου δίνονται στο τέλος του κειμένου

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 122 – 123 – 124

Δεδομένα βιβλίου

- 79. Κείμενα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 125 – 126

Δεδομένα βιβλίου

- 80. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- περιεχόμενο αστερίσκου: «Συμπληρώστε το δελτίο και γράψτε το γράμμα. Στείλτε και τα δύο στον «Αστερία», με όποιον από τους δύο τρόπους προτιμάτε:

Ταχυδρομικώς στη Διεύθυνση:

Με e – mail...»

Τεκμηρίωση

- Ο 3ος τρόπος αποστολής είναι αδόκιμος γενικά για αυτονομημένα άτομα με αναπηρία στην όραση

Σελ. 127

Δεδομένα βιβλίου

- 5η Ενότητα: Πόλη / Εξοχή – Ταξίδια / Εκδρομές

81. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- εισαγωγή: Το «Πρόγραμμα θεάτρου» αμέσως μετά το εισαγωγικό σημείωμα

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 128

Δεδομένα βιβλίου

- 82. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- εισαγωγή: το λογότυπο της Ολυμπιακής μετά τον υπότιτλο

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 129

Δεδομένα βιβλίου

- 83α. Διάλογοι

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 131 – 132

Δεδομένα βιβλίου

- 83β. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 132

Δεδομένα βιβλίου

- 84. Πολιτισμός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Εισαγωγή υπότιτλου: «Τη Βεργίνα μας θυμίζουν.....»

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Τεκμηρίωση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Η εισαγωγ

ή του β υπότιτλου διασφαλίζει τη σύνδεση του τίτλου με το περιεχόμενο της σελίδας

Σελ. 133

Δεδομένα βιβλίου

- 85. Τι γίνεται στην Αθήνα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρείται η λεζάντα
- Αφαιρείται ο χάρτης

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 134 – 135 – 136 – 137

Δεδομένα βιβλίου

- 86. Έκφραση

Η πόλη μου

- 87. Έκφραση

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 138 – 139

Δεδομένα βιβλίου

- 88. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρείται η άσκηση 5

Τεκμηρίωση

- Είναι αδόκιμη για μαθητή με αναπηρία στην όραση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σελ. 140 – 141

Δεδομένα βιβλίου

- 89. Έκφραση

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- σελ. 140, εκφώνηση: «Διάβασε προσεκτικά τα Α, Β και Γ»
- το περιεχόμενο των πινάκων και στηλών ομαδοποιείται σε ΥΠΕΡ και ΚΑΤΑ ανά ζεύγος
- διάταξη σελίδας: Α. Θάλασσα ή Βουνό;

ΥΠΕΡ

Θάλασσα

Κολυμπάει κανείς σε δροσερό νερό, κλπ

Βουνό

Πάει κανείς περίπατο στο δάσος

Το ίδιο και για τα ΚΑΤΑ.

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Τεκμηρίωση

- Διευκόλυνση ανάγνωσης.

Σελ. 143

Δεδομένα βιβλίου

- 90. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- το περιεχόμενο του αστερίσκου μετά από την αντίστοιχη ανακοίνωση
- εισαγωγή: το ενοικιαστήριο και το πωλητήριο μετά το 1β.

Σελ. 144 – 145

Δεδομένα βιβλίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- 91.

Πίνακες

Γραμματικής - Σύνταξης

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Τίτλος: «Γραμματική – Σύνταξη»

Προτεινόμενη αλλαγή

- αγκύλες με παράθεση του περιεχομένου τους με ασύνδετο και σύνδεση με το δεύτερο σκέλος με άνω κάτω τελεία

Σελ. 146

Δεδομένα βιβλίου

- 92. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 147

Δεδομένα βιβλίου

- 93. Λογοτεχνία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα, «παρατήρησε» με «πρόσεξε»

Σελ. 148 – 149

Δεδομένα βιβλίου

- 94. Τι γίνεται στην Ελλάδα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- σελ.

149, ερ.

1.: εκφώνηση: «Φέρτε πληροφορίες στην τάξη για το πώς μπορεί κάποιος να πάει στον διεθνή αερολιμένα».

Τεκμηρίωση

- Ο μαθητής δεν μπορεί να αντλήσει πληροφορίες για τον Αερολιμένα από τις φωτογραφίες

Σελ. 150 – 151

Δεδομένα βιβλίου

- 95. Κείμενα
- 96. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 152

Δεδομένα βιβλίου

- 97. Βυζαντινός Εσπερινός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 153

Δεδομένα βιβλίου

- 98. Πολιτισμός

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 154

Δεδομένα βιβλίου

- 99. Τα ελληνικά βουνά

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- Τυπική μορφή του ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη μεταξύ τους για να δηλωθεί η εναλλαγή.

Σελ. 155 – 156

Δεδομένα βιβλίου

- 100. Διάλογοι

Στην εκδρομή

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 157

Δεδομένα βιβλίου

- 101. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.: εκφώνηση: «Παρακάτω θα διαβάσεις λέξεις από το κεφάλαιο 100. Συνδύασέ τες με τις μικρές λέξεις: στο – στη, από το – από τη, μου – σου – του – της όπως στο παράδειγμα»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- οι
λέξεις

με πράσινο χρώμα δίνονται μετά το παράδειγμα και ακολουθούν οι μικρές λέξεις σε μια νέα σειρά για τον κάθε συνδυασμό.

- διάταξη άσκησης : πίσω

από το – από τη

μου – σου – του – της

στα δεξιά

μου – σου – του – της

Σελ. 158 – 159 – 160 – 161 – 162 – 163

Δεδομένα βιβλίου

- 102. Έκφραση
- Οι αποστάσεις
- 103. Έκφραση
- Οι ποσότητες
- 104. Έκφραση
- Μαθαίνω να εκφράζομαι γύρω από ένα θέμα
- Ταξιδεύω – Κάνω τουρισμό

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- οι συναφείς εκφράσεις και διατυπώσεις στις αγκύλες δίνονται είτε με ασύνδετο είτε με πλάγια κάθετη και συνδυάζονται με άνω κάτω τελεία για τα συμπληρώματά τους
- το σύμβολο « $\Rightarrow$ » αντικαθίσταται με το «αλλιώς»

Σελ. 164

Δεδομένα βιβλίου

- 105. Κείμενα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- τα
συννεφ

άκια δίνονται σε στυλ διαλόγου στο τέλος του κειμένου, όπου τα πρόσωπα είναι η δασκάλα και ο Λου

Σελ. 165

Δεδομένα κειμένου

- 106. Έκφραση

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 167 – 168

Δεδομένα βιβλίου

- 107. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- το «ΠΡΟΣΟΧΗ» στο τέλος των ασκήσεων
- σελ. 168: προσοχή: «Πριν από κάθε θέμα συγκεντρώσε σε δύο ομάδες τα υπέρ και τα κατά της επιλογής που έκανες»

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 169 – 170 – 171 – 172

Δεδομένα βιβλίου

- 108. Γραμματική - Σύνταξη

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- οι συναφείς λέξεις ή εκφράσεις δίνονται είτε με ασύνδετο είτε με πλάγια κάθετη και άνω κάτω τελεία πριν το δεύτερο σκέλος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- σελ.

171,

άσκ. 6: τα παραδείγματα δίνονται ομαδοποιημένα ένα προς ένα με τα ρήματα,

- σελ. 172, άσκ. 7: το περιεχόμενο των στηλών δίνεται ομαδοποιημένο κάτω από τους τίτλους: Συνηθίζω να κάνω κάτι – αυτό που κάνω διαρκεί

Αυτό που κάνω έχει αρχή και τέλος – το κάνω μόνο μια φορά

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 173

Δεδομένα βιβλίου

- 109. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 174

Δεδομένα βιβλίου

- 110. Πολιτισμός

Διάσημοι Έλληνες και Ελληνίδες

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρείται η δραστηριότητα

Προτεινόμενη αλλαγή

- δραστηριότητα με: «Αυτοί είναι μερικοί διάσημοι Έλληνες και Ελληνίδες», όπου στη συνέχεια δίνονται το όνομά τους και η δράση τους.
- το ποίημα: «Άρνηση» δίνεται στο τέλος
- διάταξη σελίδας: 1. Μίκης Θεοδωράκης: Μουσικός – Συνθέτης (Μελοποίηση: «Άξιον Εστί» Ελύτη), κλπ.

Σελ. 175

Δεδομένα βιβλίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- 111.
Πολιτισ

μός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρούνται
- οι δραστηριότητες 2 και 3
- οι φωτογραφίες και οι λεζάντες

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Τεκμηρίωση

- Οι δραστηριότητες 2 και 3 είναι αδόκιμες για μαθητές με αναπηρία στην όραση

Σελ. 176

Δεδομένα βιβλίου

- 112. Η ξανθούλα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά και πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

Σελ. 177 – 178 – 179 – 180

Δεδομένα βιβλίου

- 113. Έκφραση

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 181

Δεδομένα βιβλίου

- 114. Λογοτεχνία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με κάθετη πλάγια κάθετη μεταξύ τους

Σελ. 182 – 183

Δεδομένα βιβλίου

- 6η Ενότητα: Η Ελλάδα σήμερα

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

115. Γενική εικόνα της Ελλάδας

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Αφαιρείται ο χάρτης (αν υπάρχει η δυνατότητα αντικαθίσταται από απτικό σε συσκευή ριαφε από το διδάσκοντα)

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 184

Δεδομένα βιβλίου

116. Μορφολογία - κλίμα

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Καταργείται η στοίχιση του κειμένου

Τεκμηρίωση

- το στοιχισμένο κείμενο ως στυλ είναι αδιάφορο για το μαθητή αναπηρία στην όραση
- η στοίχιση δυσχεραίνει τον ειρμό της ανάγνωσης

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 184 – 185 – 186 – 187

Δεδομένα βιβλίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- 117α.

Τα

γεωγραφικά διαμερίσματα

- 117β. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται
- Οι ερωτήσεις στα κεφάλαια αυτά γίνονται με τη βοήθεια του διδάσκοντα και αποτελούν αφορμή για παράδοση

Προτεινόμενη αλλαγή

- εκφώνηση: «Σημείωσε με τη βοήθεια του δασκάλου σου τα στοιχεία που ζητούν οι ασκήσεις»,
- εκφώνηση: «Ποιες είναι .....διαμερισμάτων; Γράψε πρώτη την πρωτεύουσα κάθε διαμερίσματος»

Σελ. 188 – 189 – 190 – 191

Δεδομένα βιβλίου

- 118. Οι σημαντικότερες καλλιέργειες
- 119. Κτηνοτροφία
- 120. Εισαγωγές – Εξαγωγές
- 121. Βιομηχανία
- 122. Τουρισμός
- 123. Επικοινωνία – Συγκοινωνία
- 124. Η μεγάλη ελληνική Εμπορική Ναυτιλία

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφονται
- Αφαιρούνται οι εικόνες

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 192 -193

Δεδομένα βιβλίου

- 125. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Μεταγρ
άφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- 1.:πολλαπλές επιλογές με παράθεση των επιλογών σε σειρά με αρίθμηση α., β., γ. σε ασύνδετο μετά από άνω κάτω τελεία

Σελ. 194

Δεδομένα βιβλίου

- 126. Το Ελληνικό Κράτος

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 195

Δεδομένα βιβλίου

- 127. Οι Έλληνες της Ελλάδας και οι Απόδημοι Έλληνες της Διασποράς
- 128. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 196 – 197

Δεδομένα βιβλίου

- 7η Ενότητα: Η Ελληνική Ιστορία από το 3.000 π. Χ. έως σήμερα
- 129. Οι Προέλληνες, οι Αιγαίοι
- Ο Κυκλαδικός Πολιτισμός στις Κυκλάδες
- Ο Μινωικός πολιτισμός στην Κρήτη

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- χρονικά όρια πολιτισμών σε παρένθεση μετά το όνομα κάθε πολιτισμού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 198

Δεδομένα βιβλίου

- 132. Κάνω ασκήσεις

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- οι πολλαπλές επιλογές όπως σε κάθε ανάλογη άσκηση

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 199

Δεδομένα βιβλίου

133. Αχαιοί

134. Μυκηναϊκός πολιτισμός

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- χρονικά όρια πολιτισμών σε παρένθεση μετά το όνομα του πολιτισμού

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 200 – 216

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφονται

- Αφαιρούνται:

1. εικόνες
2. λεζάντες
3. χάρτες

Προτεινόμενες αλλαγές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

• Π

Ο

λλαπλές επιλογές απαντήσεων με παράθεση των απαντήσεων μετά από άνω κάτω τελεία σε ασύνδετο

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 217

Δεδομένα βιβλίου

- 165. Τέλος η χρονιά

Παρατηρήσεις / Υποδείξεις

- Μεταγράφεται

Προτεινόμενη αλλαγή

- τυπική μορφή ποιήματος με παράθεση των στίχων σε σειρά με πλάγια κάθετη ενδιάμεσα

Περιεχόμενο

- Ως έχει

Σελ. 221 -234

Λεξιλόγιο

Το λεξιλόγιο δίνεται με τον ίδιο τρόπο και τις ίδιες αντικαταστάσεις όπως στο λεξιλόγιο του Αστερία 3

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, © 2013-2014

Στο πλαίσιο της Πράξης:

**«ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ:
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι.Ν.
Καζάζης

Παραδοτέο: Προσαρμογή υλικού για τη
διδασκαλία, εκμάθηση, πιστοποίηση της ελληνικής σε
άτομα με αναπηρίες

Η ομάδα εργασίας:

Δήμητρα Ζούμα, Επιστημονική συνεργάτιδα του Κ.Ε.Γ., Διδάσκουσα στο Κ.Ε.Α.Τ.
Θεσσαλονίκης, Εκπαιδεύτρια στον Ελληνικό Κώδικα Braille, Πτυχίο Ιστορίας και
Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Υπεύθυνες Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου & Μαρία Δημητρακοπούλου (Υ.Π. διέτελεσαν
επίσης οι : Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτριος Τζιμώκας)